Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Hausenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifŭ şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta" ese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 198.—Anulŭ LII. **Braşovŭ, Duminecă 3 (15) Septemvre** **1889.**

Braşovŭ, 2 Septemvre v.

Inainte cu vr'o lună, când monarchulŭ nostru întórse visita împĕratului germanŭ şi fŭ primitŭ cu atâta însufleţire în Berlinŭ, crescură speranţele supremetiştilorŭ nemţĭ şi ungurĭ aşa de tare, încâtŭ foile lorŭ şi prevesteau apropiata cădere a ministeriului Taaffe.

Suprematiştii privescŭ cu ochĭ rĕi la politica ce-o urmăresce contele Taaffe în Austria. Nemţii de acolo suntŭ nemulţumiţĭ cu ea din causă, că nu-i lasă sĕ fiă ei stăpânĭ pe acea parte a imperiului, cum suntŭ Ungurii în jumĕtatea de dincóce a monarchiei, ér Ungurii pentru-că se temŭ ca nu cumva prin egala îndreptăţire a naţionalităţilorŭ din Austria sĕ se sguduie dela fundamentŭ şi supremaţia lorŭ în Ardélŭ şi Ţéra unguréscă.

Demonstraţiile din Berlinŭ pentru o nedespărţită alianţă între Germania şi Austro-Ungaria, au făcutŭ sĕ crédă pe suprematiştĭ, în Viena ca şi în Pesta, că influinţa Germaniei va face sĕ se ia josŭ dela ordinea ḑilei cestiunea de egală îndreptăţire naţională în Austria şi că în curêndŭ cumetrii nemţĭ vorŭ puté da érăşĭ mâna cu cumetrii ungurĭ, spre a asupri în unire pe Slavii şi Românii din monarchiă.

Dér de astădată se vede că cumetrii şĭ-au greşitŭ socotéla, căcĭ nu numai, că nu s'a slăbitŭ poliţia cabinetului Taaffe din Austria, dér ea încă s'a mai întăritŭ în urma celorŭ petrecute în Berlinŭ.

Acum unŭ anŭ, când a fostŭ la Viena, împĕratulŭ Wilhelm alŭ Germaniei s'a purtatŭ cu mare rĕcélă faţă cu contele Taaffe şi ne aducemŭ aminte, că pe când a decoratŭ pe ministrulŭ Tisza, pentru Taaffe n'a avutŭ nicĭ măcarŭ o vorbă bună. Impĕratulŭ germanŭ a vrutŭ sĕ arate, că nu-i place de politica cabinetului Taaffe.

Suprematiştii de p'atuncĭ se aşteptau la retragerea cabinetului Taaffe, dér acestŭ cabinetŭ a datŭ dimpotrivă o probă, că politica sa internă nu e dependentă de nicĭ o înrîurinţă din afară şi a chiămatŭ în cabinet pe contele Schoenborn, care este unŭ contrarŭ hotărîtŭ alŭ suprematiştilorŭ nemţĭ.

Acum din nou se făcură încercărĭ a sgudui posiţiunea contelui Taaffe şi étă, că elŭ rĕspunde prin numirea ca guvernatorŭ alŭ Boemiei a contelui Franciscŭ Thun, care a făgăduitŭ sĕrbătoresce într'o vorbire a sa, că va respecta egala îndreptăţire naţională „pentru că este în interesulŭ monarchiei ca tóte popórele sĕ se sêmţă în privinţa naţională mulţămite" şi a mai promisŭ, că va stărui pentru încoronarea împĕratului ca rege alŭ Boemiei.

Taaffe, ḑice o fóiă din Praga, a voitŭ sĕ dovedéscă, că Austria vrea sĕ fiă şi în viitorŭ stăpână în casa sa.

Speranţele suprematiste au scăḑutŭ dér érăşĭ totŭ aşa de tare cum crescuseră, mai alesŭ de când se discută pe faţă cestiunea încoronării de rege în Boemia.

Deocamdată se pregătesce terêmulŭ pentru viitórea încoronare, declarându-se că ea nu va aduce cu sine nicĭ o schimbare mai însemnată în constituţiă, ci va fi mai multŭ numai o ceremoniă cu scopulŭ de a mulţămì pe Cehĭ.

Ungurii, bine sciindŭ că prin încoronarea monarchului ca rege alŭ Boemiei, li-se slăbesce influinţa în monarchiă şi se grăbesce realisarea programei federalistice prin stabilirea egalei îndreptăţirĭ naţionale, ameninţă prin foile lorŭ că se vorŭ rupe de Austria şi că avêndŭ totŭ acelaşŭ domnitorŭ vorŭ proclama uniunea personală între Austria şi Ungaria.

Nu credemŭ însĕ, că cei din Pesta arŭ îndrĕsnì a face acestŭ lucru, căcĭ atuncĭ ar sta ca frunza pe apă; de altă parte suntemŭ convinşĭ, că tóte opintirile lorŭ în potriva mersului naturalŭ alŭ desvoltării lucrurilorŭ în monarchiă suntŭ şi vorŭ rĕmâné zadarnice.

Nu scimŭ ce viitorŭ va puté avé idea federalistică în monarchia nóstră, dér vedemŭ că nisuinţele suprematiste nu mai au nicĭ unŭ viitorŭ; ele se vorŭ topì ca céra de căldura raḑelorŭ sórelui egalei îndreptăţirĭ naţionale, care mai curêndŭ séu mai târḑiu va trebuì sĕ rĕsară pentru tóte popórele monarchiei.

Revista politică.

Din năuntru. Fóia germană „*Grenzboten*" din Lipsca se ocupă cu alŭ 15-lea raport anual al ministerului ungurescŭ de instrucţiune. In întroducerea acestui raportŭ, datŭ în estrasŭ în limba germană, se ḑice, că scopulŭ publicării lui e „sĕ informeze acuratŭ pe cei din streinăte despre *nisuinţele şi instituţiunile culturale ale Ungariei*, ca aceia sĕ nu se mai ia după informaţiunĭ false, în care jócă rolŭ cestiunile de partidŭ şi de naţionanalitate, provocândŭ antipatiă în contra Ungurilorŭ."

„*Grenzboten*" constată acum, că estrasele suntŭ aşa făcute, ca tocmai sĕ înşele publiculŭ din străinătate, căcĭ în ele nu se spune, că şcólele poporale germane din Ungaria în anii dela 1869—1886 au scăḑutŭ dela 1232 la 668! Tocmai trecerea acestorŭ cifre sub tăcere dovedesce, ceea ce de anĭ se totŭ strigă, că *Nemaghiarii suntŭ cu forţa ţinuţĭ în locŭ în nisuinţele lorŭ de cultură*. Activitatea lui Trefort a păgubitŭ şi a strîmtoratŭ greu pe Nemaghiarĭ, asta o dovedescŭ chiar estrasele din raportŭ. Statulŭ înfiinţéză în contra legii *numai şcóle maghiare*, carĭ nu suntŭ altceva decâtŭ şcóle de maghiarisare, căcĭ ele se înfiinţéză totŭ în cercurĭ după naţionalitate mixte. Nicĭ şcólele de băeţĭ, nicĭ cele de fete, chiar superiore, ungurescĭ nu au atâtŭ scopulŭ a educa, *câtŭ mai multŭ a maghiarisa*, căcĭ ce privesce învĕţătórele, nu pré suntŭ modelŭ, inspectorii şcolarĭ sciu istorisì triste lucrurĭ despre ele.

Nu-i destulŭ, ḑice fóia germană, că desvoltarea culturală a Nemaghiarilorŭ e împiedecată şi strîmtorată în modŭ estraordinarŭ, dér fără nicĭ unŭ folosŭ, căcĭ băiatulŭ ţĕranului nu mai aude vorbă unguréscă în afară de şcólă, ér în şcólă totŭ nu învéţă acéstă limbă grea; nu-i destulŭ, că se perde timpulŭ învĕţândŭ ungüresce, pe când s'ar puté întrebuinţa altfelŭ mai bine, şi aşa se lăţesce ura în contra limbei ungurescĭ până în coliba ţĕranului: dér *s'au călcatŭ legile* în modŭ fariseicŭ de către cei dela stăpânire, pretindêndu-se, ca limba unguréscă sĕ fiă o a doua limbă de învĕţămêntŭ în şcólele nemaghiare, ba chiar ca instrucţiunea sĕ se dea numai în unguresce. Astfelŭ e călcatŭ şi §. 17 din art. 44 de lege, unde se ḑice, că statulŭ sĕ înfiinţeze şcóle de statŭ cu limba de învĕţămêntŭ a Nemaghiarilorŭ acolo, unde aceştia trăescŭ în masse mai marĭ. Ce devastare aduce după sine maghiarisarea şcólelorŭ, se póte vedé din faptulŭ, că în Buda-Pesta suntŭ 120.000 Germanĭ şi cu tóte astea nu e nicĭ o unică şcólă germană! Astfelŭ cresce numĕrul renegaţilorŭ, carĭ se'ntrecŭ sĕ trădeze poporulŭ şi carĭ întorcŭ mantaua după vêntŭ.

Nu numai şcólele ungurescĭ au scopulŭ de a maghiarisa, ci şi reuniunile ungurescĭ poreclite „*Kulturegyleturĭ*". Deputatulŭ Horvath a disŭ: „Ca sĕ putemŭ fi o naţiune, unŭ statŭ, sĕ luămŭ fiăcăruia totŭ, décă nu vrea sĕ dea de bunăvoiă."

Furia maghiarisării a mersŭ până acolo, încâtŭ ministrulŭ a poruncitŭ, ca până şi în grădinile de copii ale Nemaghiarilorŭ sĕ se vorbéscă unguresce cu copii. Fóia germană arată cum Ungurii

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Din ce trăescŭ ómenii.

Din *Tolstoy*, trad. de **Moşulŭ**.

(Urmare şi fine.)

VIII.

Anii trecură. Se împlinesce alŭ şéselea anŭ, de când trăesce Mihailŭ la Simionŭ; trăesce ca şi mai nainte, nu iese din casă şi nu vorbesce unŭ cuvêntŭ de prisosŭ. In totŭ timpulŭ acesta lungŭ, numai de două-orĭ îlŭ vĕḑură zîmbindŭ: odată când i-a datŭ femeia cismarului de cină, a doua-óră când cu domnulŭ străinŭ. Simionŭ era prea îndestulitŭ cu calfa lui şi nicĭ că'lŭ mai întreba de unde-i? Numai de una se temea.... se temea că Mihailŭ îlŭ va părăsì.

Odată, când şedeau la olaltă şi femeia aşeḑa ólele la focŭ, copii sarŭ pe laviţă şi se uită afară pe feréstră. La o feréstră lucra Simionŭ, la cealaltă Mihailŭ. Copilulŭ alérgă pe laviţă până la Mihailŭ, se razimă de umĕrulŭ lui şi se uită prin feréstră.

„Nene Mihailŭ, uite: femeia cu băietele cele micĭ nu vine la noi? Una din băiete e şchiópă".

Auḑindŭ Mihailŭ vorbele băiatului, îşĭ pune lucrulŭ de-o parte şi se uită şi elŭ afară.

Simionŭ se miră. Mihailŭ nicĭ odată nu se uitase pe feréstră şi acum nu se póte despărţì de ea. Se uită şi Simionŭ afară. Elŭ vede în adevĕrŭ o femeiă îmbrăcată curatŭ, că întră în curte ducênd de mână două băeţele, îmbrăcate cu mantale şi învĕlite la capŭ cu cârpe de lână, — copilele erau una ca alta, numai câtŭ una din ele era şchiópă.

Femeia întră în tinda întunecósă, pipăe uşa, o deşchide şi lasă sĕ între fetiţele înainte.

„Bună ḑiua"!

„Bine aţĭ venitŭ! Ce poftiţĭ?

Femeia se aşéḑă la masă, copilele se îndesuescŭ spărióse pe lângă ea.

„Cismuliţe de primăvéră pentru fetiţe."

„Incă n'am făcutŭ aşa cisme micĭ, dér putemŭ face. Mihailŭ e meşterŭ în ale cismăriei."

Simeonŭ se uită la Mihailŭ, care nu-şĭ lua ochii dela copile.

Şi mai multŭ se mirà Simionŭ de calfa lui. Adevĕratŭ, că suntŭ fetiţe frumuşele, cu ochi negrii, grăsulii şi roşii în faţă, frumuşele suntŭ şi blănuţele lorŭ şi cârpele de pe capŭ. Dér Simionŭ nu putù înţelege, de ce Mihailŭ se uita într'una la ele, ca şi când le-ar cunósce.

Simionŭ se tocmì cu femeia. După ce se învoiră, desfăşură mĕsura, femeia luà copila cea şchiópă în braţe şi dise:

„Copilei acesteia trebue sĕ-i iai două mĕsurĭ; pentru piciorulŭ stângŭ sĕ facĭ o cismă, pentru celŭ dreptŭ trei. Au picioruşe unŭ felŭ de marĭ, una ca alta. Suntŭ gemene."

Simionŭ luà mĕsura, cum i-s'a ḑisŭ.

Ce s'a întâmplatŭ cu ea?" întrebà elŭ. „Aşa o băeţică frumósă! Este ea din nascere aşa?"

„Nu, mamă-sa i-a strivitŭ piciorulŭ.

Matrióna s'amestecà în vorbă.

„Şi nu eştĭ tu mama lorŭ?"

„Nicĭ mamă nicĭ rudeniă.... suntŭ copìi de sufletŭ."

„Copìi de sufletŭ.... şi-i iubescĭ aşa de tare..."

„Cum sĕ nu-i iubescŭ? i-am hrănitŭ la sînulŭ meu. Am avutŭ şi eu unŭ copilŭ, dér mi l'a luatŭ Ddeu, — pe acela nu l'am iubitŭ aşa, cum iubescŭ copilele acestea."

IX.

Femeia începù sĕ povestéscă.

„Suntŭ vr'o şése anĭ de atuncĭ," dise ea. „Intr'o sĕptĕmână au rĕmasŭ copii fără părinţĭ. Marţĭ fù îngropatŭ tatălŭ, ér Vinerĭ murì mama lorŭ. Eu cu bărbatu-meu trăiamŭ în satŭ ca ţĕranĭ de rêndŭ. Ei erau vecinii noştri. Locuiamŭ curte lângă curte. Tatălŭ băietelorŭ tăia lemne în pădure. Unŭ arbore a căḑutŭ peste elŭ, l'a sdrobitŭ astfelŭ, încâtŭ i-au ieşitŭ mĕruntaele. Abia l'au adusŭ acasă şi şĭ-a şi datŭ sufletulŭ. In aceeaşĭ sĕptĕmână nevasta lui născù gemenĭ, pe fetiţele acestea. Sĕracă, părăsită — nu avea pe nimenĭ în jurulŭ ei, nicĭ o bĕtrână, nicĭ o fată. Singură a şi muritŭ. A doua ḑi diminéţa când cercetai pe vecina, cum am întratŭ în casă, am găsit'o ţépĕnă. Când trăgea sĕ móră, se rostogoli în patŭ peste copilă şi-i scrintì piciorulŭ. Se adunară ómenii numai decâtŭ. Mórta fù spălată, îmbrăcată, o puseră într'unŭ cosciugŭ şi o îngropară. Étă ce au făcutŭ ómenii bunĭ. Copilele micuţe au rĕmasŭ singure. Ce sĕ'ncepemŭ cu ele? Dintre tóte femeile numai eu singură aveamŭ băiétŭ de ţîţă. Copilulŭ meu era de 8 sĕptĕmânĭ; deocamdată am luatŭ şi gemenii la mine. Éră se adunară ţĕranii şi s'au

îşĭ facŭ mereu şcóle, cea mai mare parte din dările Nemaghiarilorŭ; cum Jidovii jócă mare rolŭ, fiindŭ în şcólele medii unguresci unŭ jidovŭ totŭ la cincĭ şcolarĭ, ba la universitaţĭ totŭ la trei şcolarĭ unŭ jidovŭ, şi toţĭ acestĭ Jidovĭ trecŭ droptŭ Maghiarĭ. Câtŭ pentru „cunoscinţele“, ce se câştigă în şcólele unguresci, acestea suntŭ de a doua mână, ţinta de căpetenia fiindŭ maghiarisarea.

Cât timpŭ vor domni aceste năsuinţe de maghiarisare, în contra cuviinţei şi a legii, streinătatea — dice fóia germană — va primi cu fórte mare rĕcélă tóte rapórtele despre „succesele“ acestei instrucţiunĭ, mai alesŭ Germania, unde aceste nisuinţe suntŭ mai durerosŭ simţite.

Totŭ vorŭ mai crede acum şoviniştii ungurĭ cu stăpânirea unguréscă, că potŭ sĕ 'nşele lumea cu neadevĕrurĭ? Le-a cădutŭ de totŭ masca de pe obrazŭ, cu minciuna nu o mai potŭ duce. Şi altă mântuire nu este pentru ei, decâtŭ sĕ lase libere naţionalitaţile sĕ se desvólte în limba lorŭ maternă, cum le vine lorŭ la socotélă, ér nu cum le place celorŭ cu gărgăunii maghiarisării în capŭ.

Din afară. Diarele din România ne aducŭ sciri de totŭ interesante, despre cele ce se petrecŭ în Bulgaria. E vorba, că la 6(18) Septemvre sĕ se proclame *independenţa Bulgariei.* Cu tóte desminţirile din Sofia, că Bulgaria nu concentréză trupe şi nu primesce arme si muniţiunĭ de rĕsboiu, se adeveresce atâtŭ din Odessa câtŭ şi din Bucurescĭ, că în cele din urmă optŭ dile s'au primitŭ în Bulgaria însemnate transporturĭ de muniţiunĭ, ce au fostŭ debarcate la Rusciucŭ şi la Varna. Ba „Naţionalulŭ“ mai spune, că presenţa în Sofia a doi oficerĭ superiorĭ austriacĭ este multŭ interpretată. Alte diare aducŭ chiar scirea, că consululŭ românŭ din Rusciucŭ şi secretarulŭ agenţiei române din Sofia au anunţatŭ, că în Bulgaria se facŭ în adevĕrŭ însemnate pregătirĭ militare. De o parte se dice, că aceste pregătirĭ se facŭ de témă, ca nu cumva cu ocasiunea manevrelorŭ flotei rusescĭ din Marea Négră sĕ ocupe Ruşii portulŭ bulgarŭ Varna; de altă parte se dice, că pregătirile se facŭ, pentru că guvernulŭ a hotărîtŭ sĕ proclame starea de asediu în ţéră în contra numeroşilorŭ agenţĭ panslavişti, şi réua impresiune, ce ar face-o asupra poporului proclamarea stării de asediu, sĕ o ştérgă printr'o mare operă naţională, care va fi proclamarea independenţii Bulgariei şi ridicarea ei la rangulŭ de regatŭ.

Se vede, că în vederea evenimentelorŭ ce se aşteptă pe diua de 6 (18) Septemvre, vaporulŭ germanŭ de rĕsboiu „Loreley“, care a sositŭ în dilele acestea în apele Dunării, a primitŭ ordinŭ sĕ stea acolo până la unŭ contra-ordinŭ.

SCIRILE DILEI.

Regina României patrona unui congresŭ. Din Midellburg (Olanda) i-se scrie „Telegrafului Românŭ“ din Bucurescĭ: Membrii federaţiunei belgiane a societăţilorŭ de archeologiă şi geografiă, întruniţĭ în congresŭ aci, s'au dusŭ la Carmen Sylva (Regina României), care se află la Domburg. Wanwermans, preşedintele congresului, a oferitŭ Reginei patronagiulŭ congresului, care a fostŭ primitŭ.

*
* *

Regimentulŭ de infanteriă din locŭ s'a reîntorsŭ erĭ după amiadĭ dela manevrele de tómnă.

*
* *

Aniversarea luărei Griviţei de cătră trupele române la 20 Augustŭ 1877 din mânile Turcilorŭ s'a serbatŭ şi în anulŭ acesta cu mare solemnitate în întrégă România.

*
* *

Iubire părintéscă. Sub acestŭ titlu scrie „Luminătorulŭ“: Românii din Ciacova, scandalisaţĭ până în adênculŭ inimii de purtarea preotului sêrbescŭ şi de tractarea Românilorŭ în biserica lorŭ în diua de 27 Augustŭ n., au trimisŭ 13 conaţionalĭ fruntaşĭ din mijloculŭ lorŭ la episcopulŭ sêrbescŭ din Timişóra sĕ ridice gravamenŭ şi sĕ céră respectarea dreptului lorŭ prin instalarea unui preotŭ românescŭ. Capulŭ diecesei sêrbescĭ însĕ, póte că influinţatŭ séu sedusŭ, comise netactulŭ urîciosŭ, încâtŭ nicĭ nu i-a primitŭ la sine. Cine nu va pricepe déră, că este timpulŭ supremŭ a pune odată capĕtŭ acestei stărĭ anomalice, deplorabile, şi a se lăpĕda de orĭ-ce comoditaţĭ şi consideraţiunĭ, căcĭ au trecutŭ vremile de a mai tunde şi smulge pe Românĭ şi în biserică numai pentru binele şi mărirea straină?

*
* *

Trachoma (bóla egipténă de ochĭ, s'a ivitŭ éraşĭ în Kalocea, şi încă în mĕsură înspăimêntătóre. Se dice, că mai multŭ de 2000 de persóne suferŭ în acéstă localitate de acéstă bólă de ochĭ. Intregŭ oraşulŭ n'are decâtŭ 22,000 de locuitorĭ.

*
* *

Din Letca, în Solnocŭ-Dobêca, ni-se scrie: Domnule Redactorŭ! Vĕ insciinţezŭ despre o solemnitate frumósă ce s'a petrecutŭ în comuna nóstră Letca, situată lângă Someşŭ în comitatulŭ Solnocŭ-Dobâca (odinióră Chioar). Eu suntŭ ţĕranŭ, nu sciu scrie pe lungŭ şi largŭ cum s'au întêmplatŭ tóte, dér vĕ rogŭ sĕ publicaţĭ, că în dilele trecute a venitŭ la noi Alexandru Pocolŭ, proprietarŭ în Făgăraşiu, care de 15 anĭ s'a depărtatŭ din comuna sa natală. In acestŭ timpŭ au muritŭ mulţĭ bĕtrânĭ, dintre carĭ şi părinţii sĕi. La reîntórcere a adusŭ o cruce frumósă la mormintele părinţilorŭ sĕi, la sfinţirea căreia au fostŭ de faţă toţĭ fruntaşii din Letca. Sfinţirea o-a sĕvêrşitŭ părintele *Ionŭ Paulŭ,* ér cântările le-au esecutatŭ inteligenţii de faţă sub conducerea teologului *Nicodimŭ Paulŭ,* ér teologulŭ absolutŭ *Augustinŭ Paulŭ* a ţinutŭ o vorbire, care a storsŭ lacrămĭ din ochii tuturora. Vĕ rogŭ sĕ publicaţĭ acéstă şire, ca sĕ sescie acéstă faptă, care e o frumósă recunoscinţă faţă de părinţĭ.

*
* *

Artistulŭ Ionescu, ale cărui representaţiunĭ, de Mercurĭ şi Joi, au fostŭ fórte bine cercetate, va mai da cu trupa sa adĭ şi mâne în sala berăriei orăşenescĭ de aicĭ încă două representaţiunĭ. Marţĭ va juca în Săcele. Dorimŭ ca bravulŭ nostru artistŭ sĕ aibă şi acolo succesulŭ ce l'a avutŭ aicĭ.

*
* *

Congresulŭ studenţilorŭ universitarĭ din România se va ţine de rêndulŭ acesta la Ploescĭ dela 5—8 Septemvre. Ordinea conferinţelorŭ e următórea: In 5 Sept. d-lu *Grigorescu,* absolventŭ alŭ facultăţii de litere din Iaşĭ, va vorbi despre „Le quatrième état“. In 7 Septemvre d-lŭ *Lateşŭ,* studentŭ în medicină din Iaşĭ, va vorbi despre „Genialitate şi Nebuniă“, şi d-lŭ *N. S. Dimitrescu,* studentŭ alŭ facultăţii de sciinţe din Bucurescĭ, despre „Filoxeră“. In diua de 8 Septemvre, cea din urmă, d-lŭ *N. N. Săveanu,* absolventŭ alŭ facultăţii de litere şi filosofiă din Bucurescĭ, va vorbi despre „Libertate şi Liberalismŭ“.

*
* *

Galimberti şi Strossmayer. După o împărtăşire démnă de credĕmêntŭ a unei corespondenţe din Viena, se dice, că s'a ivitŭ unŭ conflictŭ între episcopulŭ Strossmayer şi cardinalulŭ Galimberti. După cum se scie, Dumineca viitóre se va sfinţi noua biserică catolică din Serajevo, şi sfinţirea după programulŭ stabilitŭ trebuia sĕ o sĕvêrşéscă Nunţiulŭ Galimberti din Viena. La acéstă sĕrbătóre invitase archiepiscopulŭ din Serajevo, Dr. Stadler, pe toţĭ episcopii croaţĭ şi pe preoţii mai de frunte, Episcopului Strossmayer într'acea îi dete representantulŭ scaunului papalŭ a înţelege, că sĕ nu ia parte la acéstă sĕrbătóre. Strossmayer însĕ declară, că dênsului, ca episcopŭ titularŭ alŭ Bosniei îi este cu neputinţă de a nu lua parte la o asemenea ceremoniă. In urma acestei refusărĭ, împărtăşi Nunţiului Galimberti episcopului Stadler în Serajevo, că elŭ nu va sĕvêrşi sfinţirea bisericei şi peste totŭ nu va asista la ceremoniă.

*
* *

Invitare la *petrecerea* ce se va arangea de tinerimea plugarilorŭ din Braşovulŭ-vechiu Duminecă, în 3/15 Septemvre 1889 în sala dela „Nr. 1“, în folosulŭ şcolarilorŭ sĕracĭ din Braşovulŭ vechiu. Bilete de intrare: Loculŭ I: de persónă 80 cr. de familiă 2 fl. Loculŭ II: de persónă 60 cr., de familiă 1 fl. 50 cr. Galeriă: de persónă 40 cr. Inceputulŭ punctŭ 8 óre. *Comitetulŭ arangiatorŭ.* NB. Oferte mărinimóse se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ chita pe cale diaristică. *Programa:* 1) „Marşulŭ lui Horia“, esecutatŭ de musica naţională. 2) „De-aş fi iubit'o“, de N. Popovicĭ, esecutatŭ de corulŭ mixtŭ alŭ plugarilorŭ. 3) „Frundiliţă de sub punte“, solo pentru Tenor. 4) „Condamnarea strugurului“, poesiă de A. Paun, declamată de D. Popa. 5) „Iată diua triumfală“, de Humpel, esecutatŭ de corulŭ mixt alŭ plugarilorŭ. 6) „Poutpouriu naţionalŭ“, esecutatŭ de musica naţională. 7) „Sub acéstă négră stâncă“, de N. Popovicĭ, esecutatŭ de corulŭ bărbătescŭ alŭ plugarilorŭ. 8) „Barbu Lăutarulŭ“, vodevilŭ de V. Alexandri, jucatŭ de D. Oprescu. 9) „Sunt soldat“, de G. Dima, esecutatŭ de corulŭ bărbătescŭ alŭ plugarilorŭ. — După producţiune urméză danţŭ începêndŭ cu „Căluşerulŭ şi Bătuta“.

Ţinêndu-se sémă de scopulŭ acestei petrecerĭ şi de silinţele ce şi-le dau plugarii braşovechenĭ de a ţine pasŭ cu progresulŭ, ceea ce nouĕ Românilorŭ ne face onóre, publiculŭ românŭ de sigurŭ se va grăbi a'şĭ da obolulŭ sĕu pentru nobilulŭ scopŭ alŭ petrecerei şi a încuraja pe plugarii noştri în lucrarea lorŭ de înaintare şi progresŭ.

Corespondenţa „Gaz Trans.“

Sĕlagiu, Valea Crasnei, 10 Sept. 1889.

Domnule Redactorŭ! Diua de 22 Augustŭ a a. c. a fostŭ pentru învĕţătorii românĭ gr. cat. din Sĕlagiu o di de tristă aducere aminte, căcĭ în memorata di şi-a perdutŭ „Reuniunea învĕţătorilorŭ Românĭ Selăgienĭ pe neobositulŭ şi vredniculŭ ei vicepreşedinte, pe Pré On. D-nŭ *Gavrilŭ Trifu,* fostŭ profesorŭ preparandialŭ la preparandia de statŭ din Zelau. Acéstă pierdere ni-s'a causatŭ prin aceea, că „părintesculŭ“ nostru guvernŭ, care póte vĕdêndŭ, că zelosulŭ şi neobositulŭ profesorŭ, pe lângă împlinirea cu sfinţeniă a greului sĕu oficiu,

---

totŭ gânditŭ, ce sĕ facă cu copiliţele? In sfîrşitŭ mĭ-au disŭ: Mariă, până una alta, ţine copilele la tine, într'aceea ne vom îngriji, ca sĕ le aşedămŭ airea. Copila nevătĕmată am pus'o la pieptŭ sĕ sugă, celeilalte nu i-am datŭ sĕ sugă, nu-mĭ venea sĕ credŭ că va trăi. După aceea gândeamŭ în mine: de ce sĕ péră unŭ sufletŭ nevinovatŭ? Mi-se făcu milă şi-ĭ dădui sĕ sugă şi ei. Eram tinĕră, voinică, mĕ hrăneamŭ bine şi Ddeu mĭ-a datŭ lapte multŭ. Doi sugeau, alŭ treilea aştepta, când se sătura unulŭ, luam pe alŭ treilea la pieptŭ. Dér Ddeu a voitŭ ca gemenilorŭ sĕ le mérgă bine şi sĕ trăiéscă, ér pe copilulŭ meu l'am îngropatŭ în alŭ doilea anŭ. Dumnedeu nu mĭ-a mai datŭ alţĭ copii. Averea nóstră crescŭ. Acum locuimŭ aicĭ în móră la neguţătorulŭ. Cu leafa putemŭ eşi, trăimŭ bine.... Copii proprii ai noştrĭ nu avemŭ. Cum aşŭ pute trăi, decă n'aş avé aceste micĭ copile. Trebue sĕ le am dragĭ... fără ele m'aşŭ stinge ca o lumînare.“

Cu o mână femeia strînse pe băieta cea şchiópă în braţe, cu cealaltă îşĭ ştergea o lacrimă de pe faţă.

„Se pare, că nu înzadarŭ este dicala: „fără tată şi mamă póte omulŭ trăi, fără Ddeu însĕ nu.“

Aşa vorbiră împreună câtva timpŭ, apoi femeia se sculă sĕ plece. Cismarulŭ cu nevasta-sa o petrecură. Ei aruncară o privire asupra lui Mihailŭ. Acesta şedea cu mânile încrucişate pe genunchĭ, se uita în susŭ şi zimbea.

X.

Simionŭ se apropiă de elŭ.

„Ce-i cu tine Mihaile?

Mihailŭ se ridică de pe laviţă, îşĭ deslegă şurţulŭ, se închină înaintea lui Simionŭ şi a matrónei, şi dise:

Iertaţi-mĕ. Mie 'mĭ-a iertatŭ Dumnedeu, iertaţi'mĭ şi voi.“

Şi cu uimire vĕdură Simion şi matróna, că faţa lui Mihail străluce într'o cerésca lumină. Simion se ridică, se închină înaintea lui Mihailŭ şi dise:

„Vĕdŭ, Mihaile, că tu nu escĭ om de séma nóstră. Nu te potŭ opri la mine, nicĭ nu te potŭ întreba mai departe despre ale tale. Spune-mĭ numai una: de ce erai posomorîtŭ, când te-am adusŭ în casa mea, ér când te-au îmbiat matróna cu cina, ai zîmbit şi faţa ţi-s'a luminatŭ? Apoi când a tocmit domnulŭ străinŭ cismele ai zîmbitŭ a doua óră şi de atuncĭ faţa ţi-s'a luminatŭ şi mai tare. In sfîrşitŭ astădĭ, când a venitŭ femeia cu copilele ai zîmbitŭ a treia óră şi din ochiĭ tĕi răsare o adevĕrată strălucire. Spune-mĭ, de ce ai zîmbitŭ de trei orĭ, de ce acéstă strălucire îţĭ schimbă faţa?“

Mihailŭ rĕspunse: „Strălucire răsare din faţa mea, pentru că am suferitŭ pedépsă şi acum mĭ-a iertatŭ Dumnedeu. Am zîmbitŭ de trei orĭ, pentru că am cuprinsŭ trei vorbe Dumnedeescĭ. O vorbă Dumnedeéscă am cuprins'o, pentru-că femeia a avutŭ milă de mine, atuncĭ am zîmbitŭ pentru ântâia óră; când şi-a tocmitŭ bogatulŭ cismele, am cuprinsŭ a doua vorbă, atuncĭ am zîmbitŭ a doua óră. Er acum, vĕdêndŭ copilele cele micĭ, am cuprinsŭ a treia vorbă, cea din urmă... am zîmbitŭ pentru a treia óră.“

Şi Simionŭ dise:

„Destăinuesce-'mĭ Mihaile, ce ai greşitŭ de te-a pedepsitŭ Dumnedeu şi ce vorbe suntŭ acelea, ca sĕ le cuprindŭ şi eu?“

„M'a pedepsitŭ Dumnedeu, rĕspunse Mihailŭ, pentru-că nu l'am ascultatŭ. Eram un ângerŭ în cerŭ şi Dumnedeu m'a trimisŭ sĕ ducŭ în cerŭ sufletulŭ unei femeĭ. Sborŭ iute pe pămêntŭ, — şi eată ce vĕdŭ: o femeiă zace bolnavă, născuse gemenĭ, două copile! Micuţele se mişcă lângă mama lorŭ şi mama nu le póte pune la pieptŭ. Femeia mĕ vĕdŭ, înţelese că m'a trimisŭ Dumnedeu după sufletulŭ ei, începŭ sĕ plângă şi dise: Ângere alŭ lui Dumnedeu, numai acum am îngropatŭ pe bărbatulŭ meu... l'a strivitŭ unŭ arbore. Eu n'am nicĭ soră, nicĭ mătuşă, nicĭ altŭ ajutorŭ... nu-i nimenĭ aici, care sĕ-mĭ créscă orfanii... nu-mĭ lua sufletulŭ! Lasă-mĕ sĕ dau ţîţă copiilorŭ, sĕ-i hrănescŭ, sĕ-i punŭ în picióre... căcĭ fără tată şi fără mamă nu potŭ trăi copiii. Şi eu i-am împlinitŭ dorinţa, una din copile i-am pus'o la sînŭ, cealaltă i-am dat'o în braţe şi m'am înălţatŭ la cerŭ, la Dumnedeu. Dómne diseiu, nu am putatŭ lua sufletulŭ lăuzei. Unŭ arbore a ucisŭ pe tatălŭ, mama născuse gemenĭ şi a rugatŭ sĕ-i lasŭ sufletulŭ, dicêndŭ: lasă-mĕ sĕ-i hrănescŭ şi sĕ-i crescŭ... copii nu potŭ cresce fără părinţĭ! Eu, Dómne, n'am luatŭ sufletulŭ mamei. Şi Dumnedeu dise: ia sufletulŭ lăuzei, şi vei înţelege trei vorbe; vei afla, ce este în omŭ, ce nu este datŭ lui, şi din ce trăescŭ ómenii. După-ce vei pĕtrunde aceste trei vorbe, întórcete în cerŭ. Am sburatŭ la pămêntŭ şi am luatŭ sufletulŭ lăuzei. Atuncĭ nou năs-

se mai interesézä şi de învĕţămêntulŭ nostru popularŭ, de dascălii nĕmului sĕu românescŭ, la Reuniunea cărora fiindŭ alesŭ de vicepreşedinte în decursŭ de 15 anĭ, a condusŭ cu multŭ tactŭ şi înţelepciune şedinţele şi lucrările acestei reuniunĭ. lucrândŭ ḑi şi nópte cu multă energiă şi însufleţire alăturea cu ei pe terenulŭ învĕţămêntului popularŭ. Aḑĭ, după ce a servitŭ ca profesorŭ la preparandia de statŭ din Zelau, în unŭ mod esemplarŭ timpŭ de 19 anĭ; acum când deja şĭ-a fostŭ câştigatŭ cu multă trudă casă şi moşióră în Zelau, fù transpusŭ ca profesorŭ de fetiţe în Szabadka (Teresiopole), în unŭ oraşŭ, unde numai rar séu póte de locŭ nu va mai audi vibrând dulcele rĕsunetŭ alŭ limbei românescĭ. Tóte acestea se întêmplară din partea celorŭ de susŭ dreptŭ „recompensă“ pentru unŭ serviciu conscienciosŭ de 19 anĭ.

Astfelŭ silitŭ fiindŭ de împrejurărĭ a-şĭ da dimisiunea din postulŭ de vicepreşedinte alŭ reuniunei învĕţătorilorŭ, a conchematŭ pe ḑiua susŭ menţionată de 22 Augustŭ adunarea comitetului centralŭ alŭ Reuniunei învĕţătorilorŭ Românĭ selăgienĭ în Şimleu în localitatea scólei gr. cat. locale.

Ca unŭ fulgerŭ distrugĕtorŭ din seninŭ a venitŭ acéstă convocare, în care erau spuse causa şi motivulŭ acestei adunărĭ tuturorŭ membrilorŭ reuniunei din comitetulŭ centralŭ, precum şi altorŭ membri onorarĭ şi ordinarĭ. Era unŭ ce pĕtrunḑĕtorŭ, vĕḑêndŭ cum învĕţătorii din multe locurĭ în frunte cu protopopii şi cu preoţii lorŭ, carĭ primiseră convocarea din causa scurţimei timpului abia numai în ḑiua precedentă, grăbiau şi veniau cu toţii, fiăcare cu lacrĕmĭ în ochĭ şi durere în inimă, de a-şĭ lua rĕmasŭ bunŭ dela iubitulŭ şi multŭ respectatulŭ v.-preşedinte, colegŭ şi amicŭ alŭ lorŭ, d-lŭ Gavrilŭ Trifu. Punctŭ la 10 óre a. m. fiindŭ sala adunărei plină nu numai de învĕţătorii, carĭ compunéu comitetulŭ centralŭ, ci şi de unŭ frumosŭ numĕrŭ de protopopĭ, preoţĭ şi învĕţătorĭ, carĭ toţĭ îlŭ avéu aşa de scumpŭ lorŭ pe d-lŭ Trifu, întrândŭ în sală preşedintele reuniunei învĕţăt. Rom. selăgienĭ Rvdss. D-nŭ vicariu alŭ Silvaniei *Alimpiu Barbolovicïu* alăturea cu energiculŭ v.-preşedinte Gavrilŭ *Trifu* şi directorulŭ băncei din Şimleu A. *Cosma*, după invocarea spiritului sfântŭ d-lŭ preşedinte Alimpiu Barboloviciu prin o vorbire fórte acomodată, care a storsŭ lacrĕmĭ, ne-au datŭ a înţelege criticele împrejurărĭ, ce au silitŭ aḑĭ pe d-lŭ vicepreşedinte Gavrilŭ Trifu, care de astă dată venea ca sĕ conducă şi sĕ lucre asemenea cu noi la adunărĭ, sĕ vină sĕ îşĭ iée rĕmasŭ bunŭ dela iubiţii sĕi învĕţătorĭ, cu carĭ într'un frumosŭ numĕrŭ de anĭ a lucratŭ împreună pe terenulŭ învĕţămêntului popularŭ.

Şiróie de lacrămĭ curgéu pe faţa fiă-căruia din cei presenţĭ când, după-ce finindu'şĭ d-lŭ preşedinte vorbirea, luà cuvêntulŭ d-lŭ *Trifu* şi prin cuvinte pĕtrunḑĕtóre îşĭ ia ḑiuă bună dela corpulŭ învĕţătorescŭ sĕlăgianŭ, recomandându-le învĕţătorilorŭ între altele, că décă până acum şi-au împlinitŭ datorinţa lorŭ de dascălĭ românescĭ, apoi de aḑĭ înainte cu îndoite puterĭ sĕ stea fiecare la postulŭ sĕu, căcĭ făcênd aşa, pentru rana şi durerea, ce i-o causéză acéstă despărţire, va fi îndeajunsŭ balsamŭ faptulŭ, că fiă-care învĕţătorŭ sĕlăgianu îşĭ va împlinì cu sfinţeniă gréua sa misiune de dascalŭ românescŭ. Recomandându-ne sĕ fimŭ uniţĭ în cugete, fapte şi simţirĭ îşĭ dă demisiunea din vice-preşedinte, rugândŭ pe comitetulŭ centralŭ de a alege în locu'i unŭ v.-preşedinte, căruia apoi sĕ'i predea actele şi alte lucrarĭ ale Reuniunei.

Imediatŭ după acésta eşi în mijloculŭ salei şcolare învĕţătorulŭ din Supurulŭ de susŭ d-lŭ Michailŭ *Bobişiu* şi în numele colegilorŭ sĕi presenţĭ şi absenţĭ şi în numele Reuniunei Invĕţăt. Românĭ Selagienĭ ţinù vrednicului lorŭ conducĕtorŭ următórea vorbire de adio:

„Multŭ preţuite şi respectate conducĕtorule alŭ nostru, Préonor. d-le profesore Trifu!

„Te ducĭ dintre noi, învĕţătorule, dér pre noi cui ne laşĭ?“ Aceste cuvinte le au ḑisŭ odinióră Apostolii către marele dascălŭ alŭ omenimei. către d-nulŭ nostru Isus Christosŭ. Aceste cuvinte vi-le îndréptă în ḑiua de aḑĭ, prin modesta mea persónă, întréga cétă a Apostolilorŭ nĕmului românescŭ din ţinutulŭ Selagiului, — înţelegŭ corpulŭ învĕţătorescŭ Selăgianŭ, alŭ căruia vrednicŭ şi strălucitŭ conducĕtorŭ aţĭ fostŭ şi sunteţĭ încă până de presentŭ.

Cu adênca mâhnire am luatŭ la cunoscinţă, cumcă Dvóstrĕ conformŭ disposiţiunilorŭ mai înalte sunteţĭ smulsŭ din sînulŭ nostru învĕţătorescŭ, sunteţĭ smulsŭ ḑicŭ şi aruncatŭ, cum ḑice doina română, acolo: Unde nu-i nici verdéţă, nicĭ érbă, numai singurŭ pétră sécă.

Vĕ mărturisescŭ sincerŭ, că aḑĭ, când atâtŭ de pe neaşteptatŭ nea surprinsŭ durerósa scire, că Vĕ perdemŭ dintre noi, suntŭ cu multŭ mai debilŭ, decâtŭ sĕ potŭ esprima adânca durere, ce o simte întregŭ corpulŭ învĕţătoresŭ pentru despărţirea D-Vóstrĕ, pentru despărţirea acelui iubitŭ şi multŭ stimatŭ părinte, conducĕtorŭ adevĕratŭ, şi frate alŭ dascălilorŭ Românĭ, care cu blândeţe, abnegaţiune şi multŭ tactŭ şi înţelepciune a condusŭ într'unŭ considerabilŭ intervalŭ de timpŭ, 15 anĭ, şedinţele şi lucrările Reuniunei nóstre învĕţătórescĭ din Selagiu.

Sutemŭ puţinĭ la numĕrŭ aceia, carĭ aḑĭ suntemŭ norocoşĭ a fi presenţĭ, dér suntŭ convinsŭ, că şi ceilalţĭ fraţĭ învĕţătorĭ, cărĭ din anumite cause nu s'au pututŭ presenta, cu spiritulŭ însĕ aḑĭ suntŭ cu noi, şi simtŭ cu noi, şi decĭ suntŭ convinsŭ cumcă suntŭ unŭ fidelŭ interprete alŭ fraţilorŭ mei absenţĭ.

Scumpe Căpitane! Cu adevĕrată mândriă şi fală Vĕ dămŭ noi dascălii românĭ Selăgenĭ acestŭ titlu de *Căpitanŭ*, căcĭ D.-vóstrĕ aţĭ fostŭ acela, care pe lângă ajutorulŭ primului nostru conducĕtorŭ Rdss. D-nŭ vicarŭ alŭ Silvaniei *Alimpiu Barbolovicïu*, aţĭ condusŭ în lupta culturei şi a civilisaţiunei unŭ regimentŭ de ostaşĭ gregarĭ ai culturei românescĭ, şi pe aceştĭ soldaţĭ ai culturei cu o adevĕrată măestriă de comandantŭ i-aţĭ sciutŭ înălţa pe acelŭ nivelŭ, de unde, conscii de causa şi chiemarea lorŭ, sĕ se pótă lupta contra monstruosului inimicŭ alŭ naţiunei române, în contra nesciinţei, neculturei şi a întunerecului. D-vóstrĕ sunteţĭ acelŭ, care aţĭ ridicatŭ vaḑa şi respectulŭ dascălilorŭ românĭ Selăgenĭ, D-vóstrĕ acela care aţĭ sciutŭ sădì în inimele şi sufletulŭ lorŭ fala şi mândria faţă de oficiulŭ şi titlulŭ lorŭ de dascălĭ românĭ.

Sciu pré bine tendinţa celorŭ ce aḑĭ Vĕ iau din mijloculŭ nostru, carĭ precum se vede suntŭ în aceea amagitóre părere, că şi la noi se va realisa ḑicala: „Bate-voiu păstorulŭ şi se vorŭ risipi oile“. Oh! Vĕ asigurămŭ, că aceea nu se va întêmpla câtŭ timpŭ numai va mai circula în vinele nóstre sângele românescŭ şi câtŭ timpŭ numai vomŭ fi vii. Nu şi érăşĭ ḑicŭ de o miă de orĭ nu! Şi în aceste momente solemne Vĕ asigurămŭ, că nu ne vomŭ abate nicĭ decâtŭ dela datorinţele nostre de dascălĭ românescĭ, şi dela calea şi ţinuta îndegetată de D-vóstrĕ.

Şi acum primiţĭ Vĕ rogŭ aḑĭ, când e aprópe óra ca sĕ ne părăsiţĭ, din partea membrilorŭ Reuniunei Invĕţăt. Românĭ Sĕlăgienĭ, din partea nóstră şi a fraţilorŭ mei învĕţătorĭ espresiunea deosebitului nostru devotamentŭ, stima şi tributulŭ nostru de recunoscinţă pentru multele ostenele întru conducerea cu adevĕrată şi nesimulată iubire de causa Reuniunei nóstre învĕţătorescĭ.

Fiţĭ sigurŭ, că deşi nemilosulŭ destinŭ Vĕ răpesce aḑĭ din mijloculŭ nostru şi Vĕ desparte cu trupulŭ, cu spiritulŭ însĕ pururea veţĭ fi în inimele şi sufletele dăscălimei române Sĕlăgiene, care cu multă recunoscinţă şi plăcută suvenire îşĭ vorŭ aduce aminte totdéuna de D-vóstră, căcĭ cum ḑice poetulŭ: „Mii şi mii de anĭ de arŭ trece de amarŭ şi de nevoi, nu vorŭ puté sĕ înece suvenirile din noi“.

Dée cerulŭ însĕ, ca acéstă durerósă despărţire sĕ nu ţină multŭ, ci sĕ Vĕ vedemŭ érăşĭ reîntorcêndu-Vĕ la cuibulŭ iubitŭ, aicĭ între noi, carĭ cu inimele pline de bucuriă şi cu braţele deşchise ne vomŭ simţì mândrì şi fericiţĭ a Vĕ primì şi avé érăşĭ în mijloculŭ nostru.

In urmă rugându-ne sĕ ne păstraţĭ şi D-vóstră în aducere aminte, primiţĭ durerosulŭ nostru adio de despărţireă Dumneḑeu atotputintele sĕ Vĕ protég! şi dée tăriă spirituală şi corporală, ca sĕ puteţĭ înfrunta tóte pedecile ce dór sórtea nemilósă Vi-le-ar trimite în cale Pentru fala nĕmului nostru românescŭ, a dăscălimei române, şi pentru fericirea multŭ stimatei şi scumpei D-vóstrĕ familii Dumneḑeu sĕ Vĕ ţină la mulţĭ anĭ!!“

Unŭ rĕsunetŭ unanimŭ de „sĕ trăiéscă la mulţĭ fericiţĭ anĭ“ urmà acestei vorbirĭ din gurile tuturorŭ celorŭ presenţĭ, pe a cărorŭ faţă se putea cetì adênca impresiune, ce au produsŭ acéstă vorbire de rĕmasŭ bunŭ. Asemenea a mai ţinutŭ o vorbire fórte acomodată învĕţătorulŭ din Pereciu d-lŭ Vasiliu *Olteanŭ*, ce cu părere de rĕu, dér ne avênd'o la disposiţiune, nu Vi-o potŭ împărtăşi.

După acésta apoi s'a trecutŭ la ordinea ḑilei, şi după ce d-lŭ preşedinte provocà adunarea ca şi ¡ ână la adunarea generală sĕ se alégă în loculŭ d-lui Trifu unŭ v.-preşadinte, comitetulŭ în conţelegere cu d-lŭ preşedinte şi fostulŭ v.-preşedinte Trifu, la propunerea acestuia cu votŭ unanimŭ se alege de v.-preşedinte Pré onor. D-nŭ Andreiu *Cosma*, directorele institutului de cred itŭ Silvania. Dênsulŭ nefiindŭ deja de faţă se alege o comisiune de 10 inşĭ în frunte cu multŭ on. d-nŭ protopopŭ din Hidigŭ Ioanŭ Vecaşiu, carĭ mergŭ la locuinţa d-lui Cosma şi invitându'lŭ la adunare, îlŭ rógă sĕ priméscă sarcina de vicepreşedinte, care avêndŭ bunătate a o primì a venitŭ în mijloculŭ nostru, unde de nou fù rugatŭ a primì acestŭ onorificŭ, dér fórte greu postŭ. D-lŭ Cosma primindu-lŭ fù întêmpinatŭ cu vii ¡urărĭ de „sĕ trăiască“. Astfelŭ pe când de o parte suntemŭ fórte mâhniţĭ pentru perderea scumpului nostru conducĕtorŭ de până acum, ne mângăiă de altă parte aceea împregiurare, că în loculŭ sĕu amŭ fostŭ norocoşĭ a dobêndì unŭ bărbatŭ nu mai puţinŭ interesatŭ de starea nóstră dăscălescă şi de cultură poporului nostru românŭ. După acésta în urmarea rĕposării colegului nostru de piă memoră Ioanŭ *Selăgianŭ*, fostŭ cassarŭ alŭ Reuniunei, devenindŭ acestŭ postŭ vacantŭ, asemenea în urmarea abḑicerei dela postulŭ de controlorŭ a colegului nostru G. *Prodanŭ*, se alegŭ de cassarŭ Ioanŭ *Oiegariu* învĕţ. în Ceheiu, ér de controlorŭ Vasiliu *Olteanŭ*, învĕţăt. în Pereceiu.

După alegerea acestorŭ funcţionarĭ ai Reuniunei, se alege o comisiune de 4 în persónele d-lorŭ *Olteanŭ*, *Bobişiu*, *Oiegariu* şi *Hendea*, pentru scrutarea cassei şi luarea în sémă a tuturorŭ actelorŭ Reuniunei şi a averei ei, înaintea căreia apoi d-lŭ Trifu predete tóte actele şi averea Reuniunei, care de către comisiune

---

cuţii, lăsară ţîţele din gură, trupulŭ mamei se întinse pe patŭ, se rostogolì peste una din copile şi-i strivì piciorulŭ. Ca sĕ ducŭ sufletulŭ la Dumneḑeu, m'am ridicatŭ d'asupra satului. Vêntulŭ mĕ atinse aspru, aripele mele se slăbiră şi îmĭ căḑură... ér sufletulŭ sburà singurŭ la Dumneḑeu. Eu am căḑutŭ josŭ lângă drumŭ.“

XI.

Acum au înţelesŭ Simionŭ, şi matrióna, pe cine l'au îmbrăcatŭ, pe cine l'au hrănitŭ şi au găzduitŭ. Şi au plânsŭ de spaimă şi de bucuriă...

Mai departe ḑise ângerulŭ:

„Singurŭ şi golŭ cum eram, am rĕmasŭ pe câmpŭ. Mai înainte nu cunosceam nĕcazurile ómenilorŭ, nu sciam de frigŭ şi de căldură — şi acum însumĭ eram omŭ. Mi-se făcù fóme şi simţiamŭ frigulŭ, nu sciam ce sĕ începŭ. Când mĕ uitai împrejurŭ, vĕḑui o bisericuţă închinată lui Dumneḑeu. Mĕ apropiai de ea. Acolo credeamŭ sĕ găsescŭ adăpostire. Dér bisericuţa era încuiată. Ca sĕ mĕ apĕr în contra vêntului, m'am aşeḑat în dosulŭ ei. Se înserase, eram flămândŭ, amorţitŭ de frigŭ şi într'o stare de plânsŭ. Deodată vĕḑŭ unŭ omŭ venindŭ pe drumŭ. Elŭ avea o părechiă de cisme în mână şi borborosea singurŭ. De când mĕ făcusemŭ şi eu omŭ, vĕḑui pentru ântêia dată faţa unui muritorŭ. 'Mĭ era frică de elŭ, 'mĭ întorseiu privirea dela elŭ. Audŭ pe omulŭ vorbindŭ cu sine însuşĭ despre aceea cum sĕ se apere în contra iernei, cum sĕ 'şĭ hrănéscă femeia şi copii. Mĕ gândeam în mine: eu mĕ prăpădescŭ de frigŭ şi de fóme, şĭ étă că omulŭ, care trece pe lângă mine, se gândesce însuşĭ cum sĕ se îmbrace pe sine şi pe femeia sa cu-o blană, şi cum sĕ-şĭ hrănéscă pe ai sĕi, — acestŭ omŭ nu-mĭ póte ajuta. Omulŭ mĕ zărì, elŭ mĭ se părù şi mai înfricoşatŭ, trece pe lângă mine. Eram desperatŭ. Deodată audŭ, că omulŭ se întórce îndĕrătŭ. Acum însĕ eu nu mai recunoscui în elŭ pe omulŭ de mai nainte. Mai înainte era mórtea într'însulŭ, acum era viéţă în elŭ şi în faţa lui recunoscui pe Dumneḑeu. Elŭ vine la mine, mĕ îmbracă şi mĕ duce cu tótă inima în casa lui. O femeiă ne vede întrândŭ pe amêndoi şi ne întêmpină cu vorbe urîte. Gróznică mĭ se părù femeia. Suflarea ei părea că mĕ omóră, abia puteamŭ rĕsufla de acéstă duhóre a morţii. Dênsa voia sĕ mĕ alunge din nou afară, lăsându-mĕ pradă frigului şi eu simţiamŭ, că ea ar murì décă ar face una ca asta. Atuncĭ bărbatulŭ ei îi aduse aminte de Dumneḑeu şi o mare schimbare se sĕvêrşì în inima femeii. Când ne-a adusŭ mâncarea, s'a uitatŭ la mine, m'am uitatŭ şi eu la ea acum nu mai era mórtea în ea... era viă şi în ea am recunoscutŭ pe Dumneḑeu. Atuncĭ mĭ-am adusŭ aminte de ântêia vorbă a lui Dumneḑeu: afla-vei tu acolo ceea ce este în omŭ, — şi eu înţeleseiu, că în omŭ este iubire. Sufletulŭ'mĭ era plinŭ de bucuriă, că Dumneḑeu îmĭ decopere ceea ce 'mĭ-a făgăduitŭ. Atuncĭ am zîmbitŭ pentru ântâia óră. Dér tóte nu le puteam încă pĕtrunde, nu puteam pricepe, ce nu este datŭ omului şi din ce trăiesce elŭ. Unŭ anŭ de ḑile am statŭ la voi. Unŭ bărbatŭ a întratŭ în casa vóstră şi şĭ-a tocmitŭ cisme, carĭ sĕ le pórte unŭ anŭ de ḑile, fără ca sĕ se descósă şi fără ca sĕ se scălcie. Cum mĕ uitaiu la elŭ, vĕḑui la spatele lui pe soţulŭ meu, pe ângerulŭ morţii. Nimenĭ afară de mine n'a vĕḑutŭ pe ângerŭ. Eu însĕ îlŭ cunosceam şi sciamŭ, că elŭ înainte de ce va apune sórele va duce cu sine sufletulŭ bogatului. Pentr'unŭ anŭ întregŭ se provede omulŭ şi nu presîmte, că viaţa sa se va stînge înainte de a se însera. Atuncĭ îmĭ aduseiu aminte de a doua vorbă a lui Dumneḑeu: vei afla, ce nu este datŭ omului. Ce este în omŭ sciam deja, acum am înţelesŭ şi ce nu îi este datŭ sĕ cuprinḑă, de ce are trebuinţă pentru trupulŭ lui. Atuncĭ am zîmbitŭ pentru a doua óră. M'am bucuratŭ, că am vĕḑutŭ pe soţulŭ meu, pe ângerŭ, şi că Dumneḑeu mĭ-a descoperitŭ a doua vorbă! Tóte însĕ nu le puteam încă înţelege. Nu puteamŭ înţelege, din ce trăescŭ ómenii. Am aşteptatŭ până ce mi-a descoperitŭ Dumneḑeu şi a treia vorbă. Şi étă după şése anĭ de ḑile vinŭ gemenele şi femeia — şi eu recunoscŭ copilele — 'mĭ-aducŭ aminte, cum au rămasŭ în viéţă, şi îmĭ gândescŭ: pentru copii ei m'a rugatŭ mama, eu i-am creḑuţŭ; eram pĕtrunsŭ de gândulŭ, că fără tată şi fără mamă nisce copii nu potŭ trăì Dér o femeiă străină a nutritŭ pe copile, sub îngrijirea ei au crescutŭ. Când acéstă femeiă era aşa de mişcată pentru copii străinĭ, încâtŭ începù sĕ plângă, vĕḑui într'însa pe Dumneḑeulŭ adevĕratŭ şi înţelesei din ce trăescŭ ómenii. Şi recunoscuiu, că Dumneḑeu mi-a descoperitŭ cea din urmă vorbă şi că mi-a iertatŭ. Atuncĭ am zîmbitŭ a treia óră.

se află în cea mai mare ordine, noului v-preşedinte alesŭ, Pré onor. d-nŭ Andreiu *Cosma*.

După acésta fiindŭ timpulŭ înaintat şi ne mai fiindŭ alte obiecte de desbătutŭ, comitetulŭ centralŭ invită întréga adunare, ca în frunte cu preşedintele Rvd. D-nŭ Alimpiu *Barboloviciu* sĕ binevoiască a participa la unŭ banchetŭ datŭ prin comitetulŭ centralŭ în onórea fostului v.-preşedinte *Trifu*, ce se întocmise în ospĕtăria oraşului, ceea ce primindŭ, participară cu toţii la acestŭ bancketŭ aprópe la 60 persóne, între carĭ mĭ-am însemnat pe următorii: Rvd. D-nŭ preşedinte Alimpiu Barboloviciu, fostulŭ v.-preş. D-lŭ Gavrilŭ Trifu, noulŭ v.-preş. d-lŭ Andreiu Cosma, D-nii protopopĭ Ioanŭ Gallŭ din Supurulŭ de susŭ, Ioanŭ Vecaşiu din Hidigŭ, D-nii preoţĭ Ióne Sêrbu, Simion Budinianŭ, Ioanŭ Trenca, Ioanŭ Cherebeţŭ, Podina etc. Sub decursulŭ banchetului se ţinură mai multe toaste în onórea fostului nostru v.-preş. şi a altorŭ bărbaţĭ ai noştri.

Astfelŭ se finì adunarea din 22 Augustŭ, de unde apoi fiă-care ne-amŭ dusŭ la ale nóstre, ducêndŭ cu noi unŭ golŭ în inimele nóstre pentru perderea iubitului nostru v.-preşedinte. Finescŭ aceste rêndurĭ ḑicêndŭ energicului şi neuitatului nostru conducĕtorŭ Trifu: Mergĭ în pace unde cei dela putere te-au destinatŭ, fiĭ sigur că deşi sórtea ni-te-a răpitŭ cu corpulŭ din mijloculŭ nostru, cu spiritulŭ însĕ nu te-a pututŭ smulge, nicĭ că te va puté în vecĭ; numele şi faptele tale pururea vorŭ fi adêncŭ imprimate în inimele şi sufletele dăscălimei române selăgiene. Decĭ mergĭ cu Dumneḑeu! iubirea recunoscinţa şi suvenirea nóstră te va urma şi va fi cu tine în totŭ loculŭ!

Şiemşiodanulŭ.

Licenţa pentru vênḑarea de bĕuturĭ spirtuóse.

(Indrumări privitóre la esecutarea articolului de lege XXXV din 1888, pe basa ordinaţiunilorŭ ministeriului reg. ung. de finance.)

Cu 1-a Ianuarie 1890 întră în vigóre în totŭ cuprinsulŭ sĕu art. de lege 35 din 1888. Cu ḑiua acésta încétă dreptulŭ de regalŭ alŭ fiescecăruia şi asupra vênḑării cu mĕsura, precum şi a vênḑării cu mĕruntulŭa beuturilorŭ spirtuóse, va dispune dela 1 Ianuarie 1890 numai statulŭ.

Din 1 Ianuarie 1890 nimenea numai póte vinde bĕuturile fiă cu mĕsura fiă cu mĕruntulŭ, care nu şĭ-a câştigatŭ *licenţă din partea direcţiunei financiare.*

Celŭ ce capĕtă licenţă, are sĕ plătéscă pe fie-care anŭ o sumă anumită, după classa în care va fi împărţitŭ, cu *competinţe* pentru vênḑarea beuturilorŭ spirtuóse. Asemenea după cantitatea beuturilorŭ vêndute cu mĕsura şi cumĕruntulŭ, are sĕ plătéscă *dare* pentru vênḑarea bĕuturi lorŭ spirituóse.

Sub *vênḑarea cu mĕsura a beuturilorŭ spirtuóse* se înţelege vênḑarea beuturilorŭ spirtuóse la óspeţĭ, carĭ stau în picióre séu şedŭ în localulŭ vênḑării séu afară de acela, în vase deschise séu pecetluite, décă acéstă vênḑare se esercitéză din partea respectivului ca meseriă. Aşa déră *licenţă de-a vinde cu mĕsura* are sĕ céră: cârciumarii, otelierii, şi în genere toţĭ aceia, carĭ se ocupă cu vênḑarea de beuturĭ spirituóse cu mĕsura.

Sub *vênḑare cu mĕruntulŭ a beuturilorŭ spirituóse* se înţelege vînḑarea în vase închise, séu pecetluite şi adecă bere sub 25, alte bĕuturĭ sub 100 de litri, *spre consumare afară de localulŭ, unde sĕ vêndŭ.* Confetarii, cafegii şi toţĭ aceia, carĭ suntŭ într'o categoriă cu aceştia, décă au licenţă spre vênḑarea cu mĕruntulŭ potŭ vinde bĕuturile spirituóse *şi cu păharulŭ*, însă paharele nu potŭ fi mai marĭ decâtŭ de $^1/_{10}$ litrĭ.

Neguţătorii numai atuncĭ potŭ căpĕta licenţă de vênḑarea bĕuturilorŭ spirtuóse décă vênḑarea o esercitéză *afară de prăvălia lorŭ într'unŭ localŭ separatŭ.*

Casinele şi cercurile de asociaţiunĭ décă vreau însăşĭ séu prin servitorii lorŭ se vêndă cu mĕruntulŭ bĕuturĭ spirtuóse trebue asemenea sĕ céră licenţă.

Negoţulŭ în mare cu beuturĭ spirtuóse *nu cade sub disposiţia legii de susŭ.* Sub negoţŭ în mare se înţelege vênḑarea berii în vase peste 25 şi a altorŭ bĕuturĭ în vase peste 100 de litrĭ şi adecă vênḑarea *deodată* uneia şi aceleiaşĭ firme séu unuia şi aceluiaşĭ individŭ.

Cererea pentru dobêndirea licenţei de vênḑarea bĕuturilorŭ spirtuóse cu mĕsura şi cu mĕruntulŭ are sĕ se facă la direcţiunea financiară, — în a cărui cercŭ se află comuna unde vrea sĕ eserceze petentulŭ acestŭ dreptŭ — şi cererile aceste trebue sĕ se aştérnă la **direcţiunea financiară celŭ multŭ până în 1 Octomvre 1889.**

Cererea, a căreia primă cólă trebue provĕḑută cu timbru de 1 fl. şi tóte cólele următóre cu timbru de câte 50 cr. şi la care este a se alătura unŭ timbru de 1 fl. pentru licenţă, trebue sĕ conţină următórele date:

a) Numele, locuinţa şi profesiunea celui care cere licenţa.

b) Numirea localului pentru vênḑarea cu mĕsura séu pentru vênḑarea cu mĕruntulŭ de bĕuturĭ spirtuóse, arătându-se strada, numĕrulŭ casei, uşei, precum şi acele deosebite ocasiunĭ, în care petentulŭ are de cugetŭ a face vênḑarea cu mĕsura séu vênḑarea cu mĕruntulŭ în sensulŭ § 9 alŭ legii şi afară de localulŭ amintitŭ, la unŭ anumitŭ locŭ pe hotarulŭ comunei.

c) Inşirarea cu numele a bĕuturilorŭ spirtuóse (vinŭ, bere, spirtŭ, rachiu, licorurĭ ş. a.), carĭ suntŭ a se vinde, precum şi numirea pivniţelorŭ şi a altorŭ localităţĭ, în carĭ se păstréză beuturile destinate a fi vĕndute cu mĕsura séu cu mĕruntulŭ;

d) declararea despre aceea, décă licenţa se cere pentru vênḑarea cu mĕsura, séu pentru vênḑarea cu mĕruntulŭ a bĕuturilorŭ enumĕrate în petiţiă;

e) arătarea, décă vênḑarea cu mĕsura orĭ cu mĕruntulŭ vrea sĕ o esercíteze petentulŭ însuşĭ, orĭ printr'unŭ omŭ alŭ sĕu de încredere şi anume prin cine;

f) décă licenţa se cere pe timpŭ nehotărîtŭ séu pe unŭ timpŭ anumitŭ;

g) décă petentulŭ are dreptŭ la prioritatea, ce i-o asigură § 5 şi 6 alŭ legii şi pe ce sĕ baséză? In casŭ că, da, dreptulŭ de a cere prioritatea este a se dovedì cu atestate autentice.

In petiţiă are sĕ mai dovedéscă celŭ ce cere licenţă:

h) că este maiorénŭ, ceea ce se documentéză printr'unŭ estractŭ matricularŭ séu printr'unŭ certificatŭ alŭ primăriei (antistiei) comunale;

i) că este omŭ de tótă încrederea, cu vieţă nepătată, ca documentŭ este a se alătura unŭ atestatŭ de moralitate dela autoritatea competentă;

k) că e cetăţénŭ ungarŭ, orĭ că conformŭ § 15 a art. de lege XXII din 1866 a primitŭ voia de a se aşeḑă în vr'o comună din ţĕrile corónei ungare, ceea ce este a se dovedì printr'unŭ atestatŭ dela comună, respective prin actulŭ, în care i se dă voia de a se aşeḑa în comună;

l) la minorenĭ sé se alăture şi învoirea autorităţii pupilare şi

m) atâtŭ la cei ce nu suntŭ maiorenĭ, câtŭ şi la persónele iuridice (precum bisericĭ, etc.) sĕ se numéscă şi celŭ ce va conduce afacerea şi sĕ se arĕte că conducĕtorulŭ afacerei corĕspunde, cu privire la cei ce cerŭ licenţa, condiţiunilorŭ prescrise în § 5 alŭ legii.

In fine:

n) este a se alătura la cerere şi un atestatŭ autenticŭ dela autoritate asupra esercitării de până acum a vênḑării cu mĕsura, orĭ cu mĕruntulŭ şi

o) unŭ asemenea certificatŭ autenticŭ au se producă acele părţĭ contribuabile, carĭ în oraşe au primitŭ voia de cârciumăritŭ înainte de 1 Noemvre pe tótă vieţa, plătindŭ o anumită sumă pentru totdéuna.

Imprejurările, ce suntŭ a se dovedì prin primăria (antistia) comunală se potŭ înşira tóte într'unŭ singurŭ certificatŭ.

Décă petentulŭ voiesce sĕ eserceze vênḑarea cu mĕsura, orĭ cu mĕruntulŭ într'o comună în mai multe localurĭ deosebite, este datorŭ sĕ céră pentru fiăcare localŭ o *licenţă separată* şi este de notatŭ, că proprietarulu póte esercita licenţa, câtŭ pentru persóna lui numai într'unŭ singurŭ localŭ, ér pentru celelalte localurĭ trebue sĕ-şĭ ţină unŭ conducĕtorŭ de afacerĭ, care sĕ corĕspundă condiţiunilorŭ prescrise pentru licenţă.

Producenţii de vinŭ, carĭ locuescŭ într'o comună, potŭ se céră şi laolaltă într'o singură petiţiune licenţa pentru vênḑarea cu mĕruntulŭ a vinului produsŭ de ei. Acésta o potŭ face prin primăriă (antistiă) şi acésta póte sĕ înşire tóte certificatele într'unŭ singurŭ actŭ (listă). In casulŭ acesta însĕ, trebue sĕ se pună pe petiţiune atâtea timbre de câte 1 fl., câţĭ producenţĭ de vinŭ suntŭ cuprinşĭ în ea, şi trebue sĕ i-se alăture totŭ atâtea timbre de câte 1 fl. pentru licenţă.

Aceia, carĭ au primitŭ pentru anulŭ 1889 deja o licenţă pentru vênḑarea cu mĕruntulŭ, trebue sĕ reînoiéscă acum licenţa lorŭ, décă vorŭ sĕ continue vênḑarea şi în anulŭ viitorŭ 1890. Asemenea trebue sĕ céră licenţă, cei ce numai de aci încolo vorŭ sĕ vêndă bĕuturĭ spirtuóse.

Direcţiunea financiară înainte de a da licenţa, trebue sĕ întrebe în oraşe cu magistratŭ regulatŭ pe primarulŭ, şi în comunele rurale pe fisolgăbirĕulŭ, décă n'au vre-o obiecţiune în contra licenţei din punctŭ de vedere alŭ moralei séu a sănătăţii publice. Fisolgăbirĕii suntŭ datorĭ a asculta primăria (antistia) comunală respectivă. Décă direcţiunea financiară refusă licenţa, în 15 ḑile se póte face recursŭ la ministeriulŭ de finance.

Competinţa pentru vênḑarea de bĕuturĭ spirtuóse e stabilită în Budapesta după 5, în alte locurĭ după trei classe, de pildă în comune cu poporaţiă mai mică de 10,000 suflete o competinţă de 18, 12 orĭ 6 fl. v. a. O comisiă va stabilì din trei în trei anĭ, în care din aceste trei clase are sĕ fiă numĕratŭ cârciumarulŭ respectivŭ.

Darea pentru vênḑarea de bĕuturĭ spirtuóse se socotesce după cantitatea bĕuturilorŭ vêndute, de pildă câţĭ hectolitri de vinŭ a vêndutŭ peste anŭ respectivulŭ, şi se încaséză totŭ în modulŭ acela, cum se încasséză darea de consumŭ, care rĕmâne şi de aci încolo neschimbată.

Avisŭ.

Avêndŭ în vedere, că adunarea generală a societăţii pentru crearea fondului de teatru românŭ se va ţiné în anul acesta în Caransebeşŭ la 17/29 şi 18/30 Septemvre, prin acésta se aduce la cunoscinţa On. publicŭ românŭ cu rugarea ca toţĭ aceia, carĭ voiesc a participa la acéstă adunare şi dorescŭ a reflecta la cortelŭ liberŭ, sĕ binevoiască a se însinua la subsemnatulŭ comitetŭ celŭ multŭ până la 14/26 Septemvre a. c. pentru ca sĕ se pótă face îngrijirea pentru încuartirare.

Pentru comitetulŭ aranjatorŭ.

Andreiu Ghidiu, preşedinte. **David Terfaloga,** secretarŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Budapesta, 14 Septemvre. Foile de aicĭ publică o declaraţiune a secretarului de statŭ Matlekovits, care declară aserţiunile lui Polonyi (apĕrătorulŭ lui Kokan) ca calumniare şi neadevĕrŭ, mai departe publică o declaraţiă a lui Polonyi, care pretinde o deplină rehabilitare faţă cu acusările îngreunătóre ale lui Kokan în contra lui Matlekovits.*)

Berlinŭ, 14 Septemvre. Guvernulŭ rusescŭ a luatŭ *mĕsurĭ de represiune* din causa oprirei esportului porcilorŭ din Germania. In urma acésta foile oficióse de aicĭ anuntă isbucnirea unui *rĕsboiu vamalŭ* germano-rusescŭ.

Parisŭ, 14 Septemvre. La porunca ministrului Constans s'au luatŭ josŭ de pe păreţĭ peste nópte afişările, carĭ conţineau ultimulŭ manifestŭ alŭ lui Boulanger 28 de afişorĭ au fostŭ arestaţĭ.

Petersburgŭ, 14 Septemvre. Printr'o lege s'au cassatŭ mĕsurile de siguranţă, ce se luaseră în câteva districte.

Atena, 14 Septemvre. Foile guvernului condamnă sentinţele cele aspre ce le aducŭ consiliile de rĕsboiu pe insula Creta, ḑicêndŭ că Grecii ar fi aşteptatŭ sĕ se dea o amnestiă generală.

Belgradŭ, 14 Septemvre. Regina Natalia va pleca Duminca viitóre dela Jalta şi va visita mai întâiu

*) E vorba aicĭ de Kokan, funcţionarulŭ, care a defraudatŭ din ministeriulŭ de comerciu 42,000 florinĭ şi care a învinuitŭ pe secretarulŭ de statŭ Matlekovits înaintea tribunalului la petractarea finală, că a luatŭ dela elŭ banĭ împrumutŭ, luaţĭ din cassa ministerului. Red.

XII

Şi trupulŭ pământescŭ alŭ ângerului dispărŭ şi ângerulŭ se scălda în lumină, la care ochiulu omului nu putea privì. Şi ângerulŭ începù sĕ vorbéscă mai tare' gândeai că glasulu lui nu rĕsună dela elŭ, ci din cerŭ.

Ângerulŭ ḑise:

„Am înţelesŭ, că omulŭ nu trăesce din grija ce-o are pentru sine, ci din iubire. Mamei nu ia fostŭ datŭ sĕ şcie, de ce au lipsăcopii ei, pentru ca sĕ trăiéscă. Bogatului nu i-a fostŭ datŭ sĕ scie de ce are lipsă, — nicĭ unŭ omŭ nu póte pĕtrunde décă pentru séră are lipsă de cisme ca unŭ vieţuitorŭ, orĭ de papucĭ cum se cuvinŭ numai mortului. Eu am rĕmasŭ în vieţă când am fostŭ omŭ, nu pentru că am îngrijitŭ de mine, ci prin iubirea omului, care a trecutŭ pe lângă mine, şi a soţiei sale, pentru că avură milă de mine şi mĕ avéu dragŭ. Astfelŭ nicĭ orfanii n'au rĕmasŭ în vieţă pentru că li-s'a purtatŭ de grijă, — au rĕmasŭ în viaţă pentru că iubire a fostŭ în inima femeii străine, pentru că avea milă de ei şi îi avea dragĭ. Omenii nu trăiescŭ din aceea, că îngrijescŭ pentru ei înşişĭ, ci trăiescŭ din iubirea, ce este în ómenĭ. Şi mai înainte sciam că Dumneḑeu a datŭ ómenilorŭ vieţa; sciam, că a lui voinţă este ca ei sĕ trăiéscă. Acum însĕ cuprinseiu încă şi pe altceva. Cuprinseiu, că Dumneḑeu nu voiesce ca ómenii sĕ trăiască despărţiţĭ; de aceea nu le-a descoperitŭ, de ce are lipsă fiecare pentru sine; voinţa lui este, ca toţĭ sĕ trăiéscă în bună înţelegere! De aceea le-a arătatŭ aceea de ce au ei lipsă pentru sine şi pentru toţĭ. Vĕḑui lămuritŭ acum, că ómenilorŭ numai li-se pare, că trăiescŭ din grija pentru sine înşişĭ; — ei însĕ trăiescŭ numai din iubire. In acela, în care este iubire, este şi Dumneḑeu. Dumneḑeu e în elŭ, pentru că Dumneḑeu e iubirea.“

Ângerulŭ cântă spre mărirea celui Atot-putérnicŭ. Glasulŭ lui făcea sĕ se cutremure casa. Coperişulŭ casei se deşchise şi dela pămêntu până în cerŭ se înălţă unŭ sulŭ de focŭ.

Simionŭ cu nevasta şi cu copii sĕi căḑură în ghenunchĭ.

Ângerulŭ îşĭ întinse arăpile şi se înălţă la cerŭ.

Când Simionŭ îşĭ venì éråşĭ în fire, casa sta totŭ ca şi mai înainte, în odaia lui nu era nimenĭ afară de ai sĕi.

pe rudele sale din România. (Ea va merge apoi, cum se asigură, la Belgradŭ. — Red.

ECONOMIA.

Despre cassele de păstrare.*)

I.

Din nou fiă ḑisŭ, că banului nu-i dămŭ preţŭ numai pentru că e banŭ. De sigurŭ că amŭ fi cei din urmă, carĭ arŭ părtinì lăcomia de banĭ. De sine se înţelege însĕ, că fiecare omŭ cu minte va vedé în banĭ unŭ mijlocŭ de a trăì, de a'şĭ face viéţa plăcută şi de a'şĭ păstra o onorifică neatêrnare. De aceea ḑicemŭ: Bărbatulŭ şi femeia îşĭ începŭ mai bine cărarea vieţei lorŭ prin aceea, că învaţă sĕ păstreze, şi că în fiecare sĕptĕmână îşĭ punŭ la o parte ceva, fiă câtŭ de puţinŭ, pentru viitorŭ. Este şi rĕmâne o ḑicală adevĕrată: „Unŭ creiţarŭ în busunarŭ e mai bunŭ, decâtŭ unŭ prietinŭ la curtea împĕrătéscă." Celŭ dintêiu creiţarŭ păstratŭ este unŭ pasŭ spre înaintare. Singurulŭ faptŭ, că ai păstratŭ, este unŭ semnŭ de abnegare de sine, prevedere şi înţelepciune. Elŭ póte cuprinde în sine germenele viitórei fericirĭ, a viitórei neatêrnărĭ.

Suntŭ ómenĭ, carĭ îşĭ batŭ jocŭ de cassele de păstrare, (depunere) şi carĭ rîdŭ când audŭ spuindu-i-se poporului, că mai are ceva de păstratŭ. Dér îi dă de minciună mulţimea de casse de păstrare, carĭ au fostŭ folosite chiar şi de classele cele mai de josŭ. Suntŭ mii de ómenĭ, carĭ pote că nicĭ nu s'au gânditŭ vre-odată de a pune ceva la o parte, décă nu li-s'ar fi făcutŭ acésta aşa de uşorŭ cu putinţă prin cassele de păstrare.

Cele dintêiu *casse de păstrare publice* s'au înfiinţatŭ în Germania, şi adecă în 1765 în Braunschweig şi în 1778 în Hamburg. Aceste şi mai multe alte casse de păstrare, înfiinţate curêndŭ după aceea, îşĭ împlinéu mai puţinŭ scopulŭ lorŭ din causă, pentru că încă nu primeau şi sume mai micĭ; aşa de pildă şi cassa de păstrare din Hamburg nu primea o sumă mai mică ca de 18 mărcĭ, (marcă= 60 cr.)

Cea dintêiu cassă de păstrare, care concese a se face depunerĭ în sume câtŭ de micĭ, s'a înfiinţatŭ în *Anglia*.

Scriitórea Priscilla *Wakefield* (născ. la 1750, mórtă la 1832) a fostŭ, care pe la 1795 a înfiinţatŭ în protopopiatulŭ Tottenham în Middlesex o casă de păstrare, ce avea de scopŭ a învĕţa mai alesŭ pe copii sĕracĭ, de a se cumpĕta. Incercarea acésta a avutŭ unŭ succesŭ aşa de mare, încâtŭ preotulŭ Iosifŭ *Smith* în Wendon s'a hotărîtŭ. a aduna dela parochienii sĕi în timpulŭ verei sume micĭ de banĭ, spre a li le da îndĕrĕtŭ la crăciunŭ, şi adecă adăugândŭ la ele una a treia parte a sumei, ca sĕ fiă încurajatĭ şi îndemnaţĭ de a se îngrijì pentru viitorŭ. Acestui esemplu i-a urmatŭ apoi érăşĭ domnişóra Wakefield. Ea a mai lărgitŭ la 1804 planulŭ cassei sale de păstrare, făcêndŭ posibilŭ şi ómenilorŭ în etate, şi lucrătorilorŭ, servitorilorŭ ş. a. de a face depunerĭ în cassă. Şi în alte localităţĭ ale Angliei a fostŭ imitată acéstă procedere şi deja la 1808 s'a aşternutŭ parlamentului proiectulŭ, de a înfiinţa în tótă Anglia casse de păstrare, din care sĕ tragă folosŭ numai şi numai classele muncitóre; acestŭ proiectŭ însĕ nu isbutì încă în acelŭ anŭ. Numai la 1810, de când preotulŭ Dr. Henry *Duncan* în Rusth-well, (unŭ tractŭ bisericescŭ sĕracŭ în marchionatulŭ scoţianŭ Dumfriès) a luatŭ cu energiă lucrulŭ în mâna sa, înfiinţândŭ o cassă de păstrare, ce a devenitŭ modelulŭ pentru tóte institutele de felulŭ acesta fundate mai târḑiu, numai de atuncĭ s'a lăţitŭ mai tare instituţiunea caselorŭ de păstrare. Locuitorii numitului tractŭ bisericescŭ erau mai alesŭ ţĕrenĭ sĕracĭ, carĭ deórece nu era nicĭ o industriă în totŭ ţinutulŭ, erau avisaţĭ numai la plata ce-o primeau pe ḑi, pentru munca cu braţele, care pe sĕptĕmână nu făcea mai multŭ de 8 şilingĭ (vre-o 4 fl 60 cr). Se părea dér, că ţinutulŭ acesta numai pentru o casă de păstrare nu era aptŭ; locuitorii sĕi şi aşa sĕ chinuiau destulŭ, ca sĕ pótă trăi. Şi cu tóte aceste filantropica întreprindere a preotului lorŭ avú succesŭ. Nu póte înţelege fie-care muncitorŭ învĕţatele dovedĭ ale catechetului, dér şi celŭ mai puţinŭ talentatŭ scie sĕ apreţieze unŭ sfatŭ, care are de scopŭ bunăstarea familiei sale, precum şi îmbunătăţirea stării sale proprie. Dr. Duncan scia fórte bine, că şi în familia cea mai sĕracă mulţĭ creiţarĭ se aruncă pe vale. Dér şi aceea vedé elŭ, că economii bunĭ ţineau câte o vacă, câte unŭ porcŭ séu cultivau o bucată de grădină şi că astfelŭ aveau aşa ḑicêndŭ o cassă de păstrare, care le plătea dobênḑile (interesele) în formă de lapte, untŭ, şuncă orĭ verdeţurĭ. De ce sĕ nu pótă dér depune şi alţĭ locuitorĭ ai satului, décă li s'ar da ocasiune, micĭ sume păstrate în timpulŭ verei, ca sĕ le aducă dobândă? Aşa se întreba preotulŭ şi se apucà voinicesce de lucru şi deja după 4 anĭ depunerile cassei sale de păstrare, se urcau aprópe la 20000 şilingĭ (vre-o 12.000 florinĭ.)

Décă dér nisce ţĕrenĭ sĕracĭ cu plată de ḑilerĭ, care abia făcea pe sĕptĕmână optŭ şilingĭ, au pututŭ sĕ pună la o parte în aşa scurtŭ timpŭ o astfelŭ de sumă, câtŭ n'ar puté duce în cassa de păstrare mulţĭ lucrătorĭ ocupaţĭ la industriă, carĭ câştigă câte odată 30 — 50 şilingĭ pe sĕptĕmână? N'a fostŭ dér nicĭ o mirare, că în multe localităţĭ ale Scoţiei şi Angliei esemplulŭ preotului Dr. Duncan s'a imitatŭ.

Ce privesce sistemulŭ de casse de păstrare alŭ lui Duncan, elŭ se întemeiază pe principiulŭ *ajutorului propriu*, eschide dér totŭ ce'ţĭ aduce aminte de unŭ institutŭ de binefacere. Cu alte cuvinte cassele de păstrare sĕ nu dea milă, nicĭ sĕ nu apeleze la sêmţulŭ de binefacere publicŭ; din contră succesulŭ lorŭ, sĕ se baseze pe numĕrulŭ depunĕtorilorŭ şi pe mărimea sumelorŭ depuse.

In scurtŭ timpŭ însemnătatea şi véḑa nouei instituţiunĭ a crescutŭ astfelŭ, că în cele din urmă şi parlamentulŭ a recunoscutŭ că e de lipsă a-o imita In 12 Iulie 1817 a decisŭ, ca tuturorŭ acelora, carĭ vorŭ depune banii lorŭ în cassele de păstrare publice, înfiinţate după cum era prescrisŭ, li-se garanteză dobênda depunerilorŭ lorŭ pană la o anumită sumă de către banca din Londra. Deja în anulŭ următorŭ s'au înfiinţatŭ în Berlinŭ, Stuttgart şi Karlsruhe casse de păstrare publice după sistema lui Duncan; de atuncĭ se întroduserĕ cassele de păstrare în tóte oraşele mai marĭ ale Germaniei şi astăḑĭ se află în întregŭ imperiulŭ germanŭ 2256 de casse de păstrare publice; mai pe urmă s'au luatŭ numĕróse mĕsurĭ şi spre a mărì siguranţa casselorŭ de păstrare.

Din cele 2256 de casse de păstrare publice germane 1335 se vinŭ pe regatulŭ Prussiei. Aceste mai au încă 499 filiale şi 1184 de birourĭ pentru adunarea şi primirea de depunerĭ, dér décă vomŭ avea în vedere, că numai cele optŭ provincii vechĭ prusiane numĕră 345 de districte şi 1000 de oraşe, e învederatŭ, că pentru mulţĭ locuitorĭ, mai alesŭ pentru aceia, carĭ adeseorĭ suntŭ fórte depărtaţĭ de oraşulŭ celŭ mai de aprópe, folosirea casselorŭ de păstrare publice e împreunată încă cu marĭ greutăţĭ. La acésta sĕ mai adauge, împrejurarea că cassele de păstrare cerŭ încă şi acum prea multŭ ca sumă minimală de depunere, ficsându-se acéstă sumă, décă nu l'a mai multŭ, la 1 marcă (60 cr.) Décă vomŭ avé în vedere afară de acésta, că înclinarea spre păstrare nu este nicĭ-decum născută omului, că dimpotrivă în genere predomnesce înclinarea de a face risipă, atuncĭ ajungemŭ la convingerea, că chiar şi în Prusia numĕrulŭ casselorŭ de păstrare este încă totŭ neîndestulitorŭ, dér încă pe la noi, unde suntŭ aşa de puţine, că în genere nu se póte da ocasiune de ajunsŭ pentru păstrare, şi că în fine păstrarea trebue sĕ fiă uşurată câtŭ se va puté mai multŭ, ear îndemnulŭ de a păstra, trebue sĕ fiă deşteptatŭ şi cultivatŭ în omŭ din juneţa sa.

Acéstă convingere a făcutŭ sĕ se estindă sistemulŭ de case de păstrare, asupra activităţii private pentru diferitele soiurĭ de profesiune, classe şi pentru diferitele etăţĭ şi-a făcutŭ sĕ se înmulţéscă aşeḑămintele de felulŭ acesta.

Nu putemŭ enumĕra aicĭ tóte soiurile de casse de păstrare. Numai câteva din ele vomŭ esamina mai cu deamĕruntulŭ.

*) După Smiles-Schramm.

Tipurĭ din viéţa animalelorŭ.

Pentru poporŭ şi tinerime de Dr. Carol *Rothe*.

Traducere liberă.

Animalele vertebrate.

Mamiferele.

(Urmare.)

Iubirea de mamă a unei ursóice albe.

Călĕtorulŭ englezŭ Scoresby căruia, avemŭ sĕ-i mulţămimŭ mai multe descoperirĭ de prin cercurile polare séu din acele locurĭ unde pururea se află gheţă, istorisesce că: o ursóică, care era însoţită de doi pui ai ei, a fostŭ urmărită pe câmpulŭ acela de ghiéţă de către nisce matrozĭ înarmaţĭ. — La începutŭ se părea, ca prin aceea îi împintenă la o grabă mare pe pui, că ea fugea totŭ înaintea lorŭ, uitându-se fórte adeseorĭ înapoi, dup'aceea prin unele semne particulare şi mai alesŭ prin glasulŭ celŭ fricosŭ sĕ părea, că le împărtăşesce pericululŭ ce-i aşteptă; — când însĕ vĕḑù, cumcă cei ce o urmăreau s'au fostŭ apropiatŭ bine de ea, s'a truditŭ din rĕsputerĭ, ca se împingă pe pui totŭ înainte scăpândŭ astfelŭ dimpreună cu puii ei de perḑare.

O altă ursóică, care a fostŭ aflată de către ómenii şi cânii renumitului călĕtorŭ americanŭ Kane, îşĭ împingea puiulŭ sĕu cu capulŭ înainte, ba'lŭ apuca şi cu dinţii şi-lŭ tîrăea înainte. Când a fostŭ împuşcată sĕ suì puiulŭ pe ursóică şi sĕ lupta cu cânii pănă-ce lovitŭ de unŭ glonţŭ în capŭ, a căḑutŭ de pe ursóică.

***

O corabiă englezĕ a îngheţatŭ cu prilejulŭ unei călĕtorii de descoperire cătrĕ polulŭ de méḑă-nópte. — Ómenii de pe corabiă au fostŭ pusŭ în căldărĭ la focŭ, ce era aţîţatŭ pe ghéţă, carne de calŭ de mare, ca sĕ scótă unsóre dintrênsa; deodată însĕ venì fugindŭ peste ghéţă o ursóică cu doi pui, carĭ erau mai aşa de marĭ, ca şi mama lorŭ. Ei numai decâtŭ luară carnea dela focŭ şi o mâncară cu poftă mare. Ómenii de pe corabiă svêrliră josŭ bucăţĭ marĭ de carne, pe carĭ le lua şi ducea ursóica grabnicŭ la cei doi pui ai ei, neoprindŭ pentru sine, decâtŭ numai puţinŭ din carne. Când a dusŭ ursóica cea mai de pe urmă bucătură, au slobozitŭ corăbierii puşcile lorŭ asupra puilorŭ, pe carĭ i-au omorîtŭ numai decâtŭ, au rănitŭ şi pe ursóica, dér nu de mórte. — Nimenĭ nu-şĭ póte face vre-o închipuire despre aceea, cum plângea şi se văeta ursóica după puii ei; chiar şi celŭ mai tare la inimă matrosŭ de pe corabiă a fostŭ mişcatŭ de acésta înfăţişare. Mama cea greu rănită, care de abia se mai putea tîrăi, rupea carnea în bucăţĭ şi o aşeda dinaintea puilorŭ sĕ o mânce ca şi mai inainte; dér când vĕḑù, că ei nu voescŭ sĕ mânce a pusŭ unŭ piciorŭ pe unŭ puiu şi celalaltŭ piciorŭ pe celalaltŭ puiu şi se trudea, ca sĕ-i pună în picióre văetându-se amarŭ. Vĕḑêndŭ, că zădarnică este ostenéla ei, plécă, sĕ întórce numai decâtŭ şi începù a linge ranele puilorŭ sĕi. Când a făcutŭ acésta pentru a treia óră, şi-a vĕḑutŭ, că puii ei întru adevĕrŭ suntŭ mortĭ, şi-a îndreptatŭ capulŭ către corabiă şi a răcnitŭ înfricoşatŭ. Lovită de nouĕ glónţe s'a aruncatŭ între puii ei, cărora pănă ce a muritŭ, le-a totŭ linsŭ ranele.

Ursulŭ castaniu.

Mai multe se istorisescŭ despre ursulŭ castaniu, care se află şi pe la noi, decâtŭ despre vĕrulŭ sĕu celŭ albŭ.—Elŭ a fostŭ înblânḑitŭ de multă vreme. — Cum că elŭ învéţă tare uşorŭ a juca, acésta este una dintre cele mai micĭ măiestrii ale lui. In Polonia este socotitŭ, ca şi unŭ animalŭ de casă, trebue sĕ aducă lemne şi apă, sĕ învêrtéscă róta dela móră şi multe alte lucrurĭ trebue sĕ îndeplinéscă. Pe lângă tóte acestea elŭ însĕ totuşĭ este unŭ animalŭ domesticŭ, care trebue sĕ te pună pe gândurĭ şi nu trebue sĕ te încredĭ prea tare urşilorŭ celorŭ la părere blânḑĭ din grădinile cu animale. Este fórte bine când nu te prea apropii de gratia cuşculiei sale. — Nu mai urşii cei tinerĭ, carĭ încă n'au putere destulă, ca sĕ te pótă rănì suntŭ nisce soţĭ fórte glumeţĭ şi întreţinŭ pe micŭ şi mare prin mişcările lorŭ fórte neîndemânatice şi jocurile lorŭ, ce parŭ a nu mai avé sfêrşitŭ.

Ursulŭ póte sĕ fiă îmblânḑitŭ pănă la unŭ gradŭ fórte înaltŭ, precum se póte vedé la ursulŭ jucătorŭ, care din timpŭ în timpŭ umblă prin ţéră cu conducătorulŭ lui. Se istorisescŭ despre urşĭ între altele şi întêmplărĭ fórte ciudate, din carĭ s'ar putea conchide la o mare bunătate a inimei, dér acestea potŭ fi totodată şi fórte neglumeţe. O astfelŭ de întêmplare se istorisesce în următórele rândurĭ, anume:

Unŭ oficerŭ englezŭ posedea unŭ ursŭ, pe care la fostŭ pusŭ de mai multe orĭ ca păḑitorŭ peste unele lucrurĭ, dér trebuì sĕ-lŭ vînḑă, fiindcă 'şĭ împlinea datorinţa prea acuratŭ, făcêndŭ multă stricăciune. Dupăce ursulŭ a ajunsŭ în mânile unui alt oficerŭ, acesta l'a dusŭ în tabără. Aci l'a datŭ în grija servitorului sĕu, oficerulŭ a întratŭ în odaia de mâncare. Peste puţinŭ timpŭ scapă însĕ ursulŭ de sub paza îngrijitorului sĕu şi se înfăţişéḑă în odaia de mâncare, unde s'a aşeḑatŭ la o mésă cu domnulŭ sĕu, începândŭ a mânca cu o poftă mare din bucatele ce erau pe mésă. Fiindcă nenea Niculae se arăta adeseorĭ plăcutŭ, a fostŭ timpŭ indelungatŭ suferitŭ la regimentŭ. Din nenorocire însă a fostŭ pusŭ mai pe urmă, ca păzitorŭ alŭ carului cu bagagie; şi fiindcă într'o ḑi unŭ soldatŭ a voitŭ

sĕ fure câte ceva din acelŭ carŭ, aşa de tare a fostŭ muşcatŭ de braţŭ, încâtŭ a trebuitŭ mai târḍiu sĕ i se taie acelui soldatŭ braţulŭ. Ba pe unŭ copilŭ, care a voitŭ sĕ înstrĕineze ceva din acelŭ carŭ, l'a muşcatŭ ursulŭ de mórte. După acestea întâmplărĭ i s'a făcutŭ ursului judecată scurtă şi a fostŭ împuşcatŭ, ca nu cumva sĕ devină poftitorŭ de sânge.

(Va urma).

Higienă.

Lăptarea copiilorŭ.

Unŭ doctorŭ din B.Pesta a ţinutŭ o conferinţă asupra folóselorŭ, carĭ resultă din nutrirea copiilorŭ cu lapte de alŭ mamei. La Grecĭ, ḍise conferenţiarulŭ, Licurgŭ a opritŭ prin lege lăptarea copiilorŭ prin doice. In Atena Demostene, în Roma Juvenalŭ ţineu vorbirĭ publice în contra doicelorŭ. La germanii vechĭ, mamele, carĭ nu-şĭ nutriau singure copii, erau espuse ca sĕ'şĭ bată toţĭ jocŭ de ele.

Lăptarea copiilorŭ de mamele lorŭ proprii, se impune ântâiu şi mai ântâiu din punctŭ de vedere alŭ sănĕtăţii. In orefelinatele francese, s'a doveditŭ cu statistica, că din 100 copii, nutriţĭ cu lapte de alŭ mamei, morŭ ca micĭ în terminŭ de mijlocŭ 18, din 100 nutriţĭ prin doice morŭ 30. La nutrirĭ artificiale (cu bibironulŭ de pildă) mortalitatea este de 63 la sută.

Laptele mamei dă putere şi vieţă, cu laptele doicei se străplântă copilului nu numai bólele doicei, dér chiar însuşirile ei sufletescĭ, ceea-ce este cu atâtŭ mai primejdiosŭ, cu câtŭ cele mai multe din ele se recruteză din femei nemorale, femei cărora nu le place lucru, carĭ vréu sĕ se îmbogăţéscă ca doice. Că mamele prin lăptare perdŭ din putere şi din graţii orĭ frumseţe, nu este adevĕratŭ, în pracsă s'a doveditŭ tocmai contrarulŭ; în natură tóte se potŭ înlocui, numai mama, nu.

Din traista cu minciunile.

Averea Ţiganului.

Unŭ cioroiu de ţiganŭ se năimì la unŭ Românŭ sĕ secere la o holdă de ovĕsŭ. Holda era pe unŭ dealŭ în marginea unui tufişŭ desŭ de spinĭ şi arinĭ. Ajungândŭ amêndoi la holdă, ţiganulŭ se cam spărià de lucru, căcĭ i-se părea mare holda, ce avea sĕ o secere. Dar cu tóte astea nu'şĭ arătà temerea sa, ci se apucà cu inimă de lucru, începêndŭ a secera holda chiar din mijlocŭ, ca sĕ aibă mai bunŭ sporŭ, aşa cugeta cioroiulŭ. Deodată zăresce în holdă sub o tufă de arinĭ unŭ epure dormindŭ, dar spre mirarea lui dormea-nedormea, căcĭ era cu ochiĭ deşchişĭ. De bucuria epurelui începù ţiganulŭ a vorbì singurŭ cu sine:

Veḍĭ, mo! Aicĭ ţi-o datŭ ţie Dumneḍĕu unŭ epure, pe acesta prinde-lŭ viu şi vinde-lŭ, pe banii căpĕtaţĭ pentru epure cumpĕră unŭ purcelŭ, dar mai bine o purcică, mai ceva decâtŭ a popii. Purcica s'o purcelĭ, şi vei avé purcei; pe aceştia, crescêndŭ marĭ, vinde'i pe banĭ, cu banii cumpĕră o iapă, iapa va făta mânḍĭ. Aceştia se vorŭ face cai. Vinde unŭ calŭ, şi pe baniĭ aceia cumpĕră o căruţă verde şi hamurĭ. Apoi pune-te cu borésa în căruţa ta, care va fi mai frumósă ca a primarului, şi apoi le arată tu hoţilorŭ de Rumânĭ, cum e ţiganulŭ gazdă.

Şi strigândŭ cioroiulŭ din tótă puterea. Sa, diĭ roibule!, creḍêndŭ, că aieve e în căruţă sa cea verde, iepurele, la strigătulŭ faraonului, se deştéptă şi ţupŭ! fuge prin holdă mai departe în largulŭ tufişŭ; ér cioroiulŭ, vĕḍêndu'şĭ perdută averea, se trântì de pămêntŭ de ciudă ḍicêndŭ: Aoleo Dumneḍĕule, am rĕmasŭ săracŭ lipitŭ.... căcĭ „şoşoĭ-no vĕş- !"*) .... Apoi începù a cânta una a pagubă.

Ţiganulŭ la Popa.

Unŭ faraonŭ avêndŭ, lipsă de bucate, merse la popa din satŭ sĕ-i dea bucate împrumutŭ. Popa, omŭ glumeţŭ, ascultândŭ rugarea cioroiului, îi ḍise:

— Şcii face cruce, măi Ţigane?

„Ba nu, preaosfinţite!"

— Atuncĭ du-te şi învaţă mai ântâiu sĕ facĭ cruce, şi când vei şcì, vino după bucate.

„Bine, apoi sĕ mĕ înveţe preaosfinţia sa!"

Popa îlŭ învĕţà a face cruce şi a ḍice: In numele tatălui, alŭ fiului, şi alŭ sfântului duchŭ, Aminŭ.

A doua ḍi venì Ţiganulŭ éraşĭ la popa. Acum era voiosŭ, căcĭ scia face cruce. Popa, omŭ necreḍĕtorŭ, pune pe cioroiu la probă. Ţiganulŭ începe:

„In numele Tatălui şi alŭ Duchului sfântŭ. Aminŭ.... Aşa-i părinte că-i bine?

— Dér fiulŭ unde i? întrebà popa

„E în tindă cu saculŭ", rĕspunse faraonulŭ.

S. M.

*) şoşoĭ-no vĕş, epurele'i în pădure.

MULTE SI DE TOATE.

Unŭ obiceiu barbarŭ.

Unŭ ḍiarŭ chinezŭ din Şangai a atrasŭ de curêndŭ atenţiunea asupra datinei barbare ce esistă în prefectura Fucean, de a silì pe vĕduva mortului sĕ se omóre. Lucrulŭ se petrece astfelŭ: Când móre unŭ bărbatŭ, rudele lui stăruescŭ de vĕduva lui sĕ se omóre şi ea, de obiceiu prin spênḍurare, pentru ca sĕ însoţéscă pe rĕposatulŭ şi pe lumea cealaltă. Cu trei ḍile înainte de terminulŭ fixatŭ pentru sinucidere, se organiséză o mare serbare, cu care prilejŭ rudeniile rĕposatului întrebuinţéză tóte mijlócele de convingere, pentru ca sĕ înduplece pe soţia lui a se omorî. In casŭ când ea se declară gata a se sinucide — şi totdéuna suntŭ constrînse vĕduvele a face acésta, — atuncĭ ea e purtată pe unŭ tronŭ în procesiune pompósă prin stradele principale ale locului şi dusă pe unŭ podeiu înaltŭ de mai multe picióre, anume ridicatŭ, unde o aşéḍă pe unŭ scaunŭ. Rudeniile şi amicii îngenunche înaintea jertfei şi o salută. Chiar şi funcţionarii obicinuescŭ a se duce acolo şi a i-se închina. După-ce se termină acéstă ceremonia, vĕduva îşĭ pune ea însaşĭ în gâtŭ o funiă, ce atêrnă de pe o bêrnă şi, unulŭ din fraţii ei trage de funiă şi o sugrumă. Nenorocita jertfă apoi se îmormêntéză şi se propune împĕratului, ca în amintirea jertfirei ei, ce i-se descrie ca făcută „de bună voiă", sĕ i-se ridice unŭ monumentŭ de onóre. In districtulŭ Lien-Kiang, prefectura Fucean, acéstă datină se ḍice că e aşa de lăţită, încâtŭ mai că nu e familiă, care sĕ nu se mândréscă cu o astfelŭ de „vĕduvă virtuósă", şi de aci vine, că întregulŭ districtŭ e plinŭ de astfelŭ de monumente de onóre (P'ailus, porţĭ orĭ arcurĭ de onóre), ridicate în amintirea vĕduvelorŭ sinucise. Acum câţĭ-va anĭ s'a întêmplatŭ, că şi unŭ prefectŭ, care tocmai atuncĭ îşĭ ocupase postulŭ şi nu cunoscea acéstă datină, fù invitatŭ sĕ asiste la o astfelŭ de sinucidere (Sutti.) Prefectulŭ se duse la locul de jertfire, dér când vĕduva fù provocată sĕ-şĭ pună funia în gâtŭ, ea începù deodată sĕ strige tare şi se svêrcolia ne voind sĕ se sinucidă. Prefectulŭ fù mişcatŭ de acéstă scenă şi poruncì celorŭ dimprejurulŭ sĕu, sĕ scobóre pe vĕduva de pe scaunulŭ de tăiere; ér rudeniile, vecinii şi dascălulŭ satului (Tipao) furŭ înhăţaţĭ şi fiă-care din ei primì câte o sută de loviturĭ ţépene cu trestia, ba tatălŭ rĕposatului fù condamnatŭ sĕ pórte mai multe sĕptĕmânĭ împrejurulŭ gâtului unŭ mare guleŭ de lemnŭ (Cangue), pe când mamă-sa fù bătută peste gură cu talpa unei ghete (cipicŭ). Acestŭ prefectŭ a şi datŭ o proclamaţiune, prin care opria, sub cea mai aspră pedépsă, datina d'a silì vĕduvele sĕ se sinucidă. Se pare însĕ, că oprirea a fostŭ pré puţinŭ luată în sémă, şi de aceea acum ḍiarulŭ amintitŭ atrage atenţiunea autorităţilorŭ.

*

Causa stângăciei.

Mulţĭ ómenĭ facŭ tóte lucrurile cu mâna stângă, ér nu cu cea dréptă. Timpŭ îndelungatŭ s'a creḍutŭ, că acéstă particularitate e urmarea vr'unei disposiţiunĭ deosebite interne, a unei deosebite formaţiunĭ a creerilorŭ; de altă parte este şi pĕrerea, că stângăcia e unŭ defectŭ alŭ deprinderii. Precum spune „Med. Naturw. Corr"., părerea din urmă s'a întăritŭ în timpulŭ din urmă printr'o observare interesantă. In Dijon trăesce o familiă, părinţii şi trei copii. Doi dintre copii suntŭ stângacĭ. Mediculŭ de casă cercetà după causa acestui defectŭ şi aflà, că aceştĭ doi copii au fostŭ purtaţĭ de mama lorŭ totŭ pe braţulŭ ei celŭ stângŭ. Astfelŭ braţulŭ dreptŭ alŭ copilului venindŭ totŭ pe umĕrŭ, e împedecatŭ d'a se mişca liberŭ, din contră pe celŭ stângŭ îlŭ folosesce copilulŭ la jocŭ, la apucatŭ ş. a., aşa că copilulŭ se dedă a face tóte cu braţulŭ stângŭ. Până ce e copilulŭ micŭ, se póte desvăţa uşorŭ de acestŭ defectŭ; când e mare însĕ, numai cu greu se póte desvăţa, orĭ de locŭ.

*

Furtuna din 19 Augustŭ în Parisŭ.

Lunĭ séra, în timpulŭ violentei furtunĭ ce a căḍutŭ asupra Parisului, vêntulŭ sufla cu o astfelŭ de intensitate la vêrfulŭ *turnului Eiffel* de 300 metri, încâtŭ au trebuit sĕ oprescă proiecţiunile de lumină electrică. — Către nouĕ óre şi trei quarturĭ se produse prima descărcare eleccă, manifestându-se prin o detunare violentă şi printr'o mică ţîşnitură de flacără, care a părutŭ că plécă din nuorĭ pentru a se scoborî la vêrfulŭ marelui paratrăsnetŭ (parafulgerŭ), d'asupra farului. Câteva grăunţe de metalŭ topitŭ au căḍutŭ din acestŭ vêrfŭ. In urma acestei descărcărĭ sgomotóse, mai multe descărcărĭ ḍise „tăcute" (înăbuşite) s'au produsŭ, acompaniate de o sgârietură perceptibilă pe paratrăsnetele platformei proiectorilorŭ de lumină electrică. Intr'unulŭ din acele momente, gardianulŭ farului se găsì încunjuratŭ de unŭ felŭ de nuorŭ luminosŭ; elŭ a simţitŭ numai puţină zăpăcélă... Turnulŭ de altfelŭ n'a suferitŭ de locŭ de visita trăsnetului şi persónele, carĭ se găsiau la diferitele etagie, n'au suferitŭ nicĭ o comoţiă. — Este de observatŭ că, chiar în timpulŭ vênturilorŭ celorŭ mai violente, nu se simte vre-o oscilaţiă în vêrfulŭ turnului. — (După ḍiarulŭ technicŭ „Genie civil.") — d.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Septemvre are 30 ḍile. Răpăciune.

1889 Ḑilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	3 Muc. Antim	15 Nicodem	5. 47	6. 13
Lunĭ	4 M. Vavila şi Moisi P.	16 Ludmila	5. 49	6. 11
Marţĭ	5 Pror. Zacharia	17 Lambert	5. 51	6. 9
Mercurĭ	6 Minunea Arch. Mih.	18 Toma Ap.	5. 53	6. 7
Joi	7 Muc. Sozont	19 Ianuarie	5. 54	6. 6
Vinerĭ	8 (†) Nasc. Născ. de D.	20 Eustachie	5. 55	6. 5
Sâmb.	9 † PP. Ioach şi Ana	21 Mateiu	5. 56	6. 4

Tergulu de rîmătorĭ din Steinbruch. La 9 Sept. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 122.614 capete, la 30 Sept. au întratŭ 2478 capete şi au eşitŭ 1339 rĕmânêndŭ la 3 Sept. unŭ numĕrŭ de 123.753 capete. — Se noteză: marfa *unguréscă* veche, grea dela 40 cr. pănă la 42— cr. marfă *unguréscă* tineră grea dela 43$^1/_2$ cr. pănă la 44— cr., *de mijlocŭ* dela 45— cr. pănă la 45$^1/_2$ cr. —*uşoră* dela 47 cr. pănă la 48 cr. — *marfă, ţĕrănéscă* grea dela 40 pănă la 42— cr. — *de mijlocŭ* dela 44— cr. pănă la 45$^1/_2$ cr. *uşóră* dela 47 — cr. pănă la 48 cr — *Marfă de România* de *Bakony* grea dela — cr. pănă la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. pănă la — cr. însĕ transito uşoră dela — cr. pănă la — cr. transio dto ţepoşă grea dela — cr. pănă la — cr. transito mijlociă dela — cr. pănă la — cr. *Marfă sĕrbéscă* grea dela 42—43— cr. transito, mijlociă grea dela 43—44— cr. transito uşoră dela 43—44$^1/_2$ cr. Porcĭ îngrăşaţĭ de unŭ anŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela — cr. pănă la — cr. Cântăriţĭ la gară cu 4$^1/_2$.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 11 Sept. 1889

Sĕminţe	Cualitatea per Hect	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	pănă
Grâu Bănăţenescŭ	—	——	——
Grâu dela Tisa	79	8.55	8.65
Grâu de Pesta	79	8.50	8.60
Grâu de Alba-regala	79	8.55	8.65
Grâu de Bácska	79	8.55	8.65
Grâu ung. de nordŭ	79	.—	.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	pănă
Sĕcară		70—72	6.55	6.80
Orzŭ	Nutreţŭ	60 62	6.10	6.30
Orzŭ	de vinars	62.64	6.80	7.50
Orzŭ	de bere	64.66	8.—	9.50
Ovĕsŭ		39.41	6.65	1.10
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	5.05	5.10
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	5.--	5.05
Cucuruzŭ	"	—	—	—
Hirişcă	"	—	5.25	5.50

Producte div. (Preţulŭ pe 100 chilograme)	Soiulŭ	Cursulŭ dela	pănă
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	43.—	52.
—	francesă		
—			
"	roşiă	43.—	45.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	44.—	44.50
Oleu de in		7 30	7.50
Uns. de porc	dela Pesta	57.—	57.50
"	dela ţéră		
Slănină	svêntată	58.50	58.—
"	afumată	57.50	58.—
Sĕu		32.—	33.—
Prune	din Bosnia în buţĭ		
"	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou		
"	bănăţenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguréscĭ		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută		
"	galbină strecurată	37.—	38.—
Ceară	de Rosenau	112.	123.
Spirtŭ	brutŭ	13.50	13.75
"	Drojdiuţe de spirt	18.—	18.50

Bursa din Bucurescĭ din 6 Sept.

Valorĭ	%	se cump.
Rentă română perpetuă 1875	5%	98.$^1/_2$
Renta română amortisabilă . .	5%	98.$^1/_4$
dtto	4%	83.$^1/_4$
Renta rom. (rurale convertite)	6%	101.$^3/_4$
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	5%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866 .	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ .	5%	87.—
idem idem din 1884	5%	—.—
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	102.$^3/_4$
idem idem	5%	96.$^1/_2$
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	102.—
idem idem	6%	101.—
idem idem	5%	92.$^1/_4$
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ. .	5%	72.$^1/_2$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	250.—
	V. N.	
Banca Naţion. ult. div. 73.35	500	1029.—
Dacia-România ult. div. 24 lei	200	274.—
Naţionala de asig. ult. div. 18 lei	200	241.—
Banca Rom. ult. div. fr. 10 . .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div.	250	—.—
Soc. Bazalt.Artif. ult.div. lei 27.50	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. div.	100	250.—
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	—.—
Naţion. de Asig. ult. div. 128.35	—	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	-	104.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
Agio în Bursă	—	0.02$^1/_2$
Rubla de hârtie	—	—.—
Banca Naţion. a României		
Scompt.	6%	—.—
Avansurĭ pe efecte	7%	—.—
Avansurĭ pe Lingourĭ	7%	—.—

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 14 Septemvre st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.44	Vênd.	9.47
Argintŭ românescŭ -	"	9.40	"	9.43
Napoleon-d'orĭ - - -	"	9.46	"	9.49
Lire turcescĭ - - -	"	10.70	"	10.75
Imperialĭ - - - -	"	9.70	"	9.75
Galbinĭ	"	5.58	"	5.64
Scris. fonc. „Albina" 6%	"	102.—	"	—.—
" " " 5%	"	98.50	"	99.—
Ruble rusescĭ - - -	"	122.50	"	123.—
Mărcĭ germane - -	"	58.10	"	58.30

Cursulŭ la bursa de Viena

din 13 Septemvre st. n. 1889

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	99.65
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	117.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112. —
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.70
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.70

Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ	104.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.70
Bonurĭ rurale transilvane	104.70
Bonurĭ croato-slavone	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguresců	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguresců	137.90
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	129.75
Renta de hârtiă austriacă	83.45
Renta de argintŭ austriacă	84.30
Renta de aurŭ austriacă	110.05
Losurĭ din 1860	137.00
Acţiunile băncei austro-ungare	911.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	316.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	305.25
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.66
Napoleon-d'orĭ	9.48½
Mărcĭ 100 împ. germane	58.30
Londra 10 Livres sterlinge	119.55

Dintre tóte organele, carĭ compunŭ corpulŭ omenescŭ, cele mai importante suntŭ fără îndoială stomachulŭ şi canalulŭ intestinalŭ. De aceea este consultŭ, ca la cea mai mică bolnăvire a acestorŭ organe sĕ aibă fiecine unŭ medicamentŭ la îndemână, care după o scurtă întrebuinţare sĕ delăture bóla. Unŭ asemenea medicamentŭ probatŭ este de decenii în tótă Austro-Ungaria cunoscutulŭ şi plăcutulŭ „*Balsamŭ de viéţă* alŭ lui *Dr. Rosa*“ din farmacia lui *B. Fragner* în *Praga* şi de căpĕtatŭ în tóte farmaciile mai marĭ.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Nro. 420—1889. 153,3—3

CITAŢIUNE.

Maria Dănilă Benţia gr. or. din Hurezŭ în 18 Martie a. c. a urditŭ procesŭ divorţialŭ asupra bărbatului sĕu *Ioanŭ Zaharia Socaciu* gr. cat. de acolo, carele depărtându-se în România, şi nesciindu i-se ubicaţiunea, nu i s'a putută comunica acţiunea spre rĕspundere. Insĕ urmărindu-se prin organele nóstre politice şi prin consulatulŭ din Ploescĭ aflându-se, fŭ provocatŭ a se reîntórce acasă, ceea ce nicĭ până adĭ nu a făcutŭ, nicĭ a plenipotenţiatŭ pre cineva, ca sĕ-lŭ represente înaintea forului competinte; de acea se citéză pre acésta cale, ca în terminŭ de 6 lunĭ sĕ se presenteze înaintea forului matr. gr. cat. de I-a instanţă alŭ Făgăraşului, spre a se confrunta cu muierea sa; altcum procesului se va da cursŭ liberŭ, şi la timpulŭ sĕu se va pertracta şi decide şi fără de dênsulŭ.

Dela presidiulŭ forului matr. gr cat. de I instanţă alŭ Făgăraşului.

Făgăraşŭ, în 5 Septemvre 1889.

Basiliu Raţiu,
vicaru gr. cat.

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65 p. Meter — glatt und gemustert (ca. 2500 versch. Farben und Dessins).

Schwarze, weisse und farbige Seiden-Damaste von fl. 1.40 bis fl. 7.75 p. Meter 18 Qual.—versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das **Fabriks-Depôt G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Cea mai plăcută apă minerală.

Apa minerală
de
„RÉPÁT“

prin celŭ mai **bogatŭ conținutŭ de acidŭ carbonicŭ** și celŭ mai **curatŭ acidŭ alcalicŭ** —făcêndŭ abstracțiune de eminenta ei valóre medicală în contra **lipsei de apetitŭ**, în contra **indigestiunei, greutății la stomacŭ, bólelorŭ de rinichi** și ale **canalelorŭ urinului, nervosității, anemiei și slăbiciunei** — se distinge escelentŭ ca bĕutură obicĭnuită de tóte celelalte ape de asemenea natură, avêndŭ proprietatea, ca gustulŭ ei plăcutŭ și rĕcoritorŭ sĕ se menție mai multŭ timpŭ.

După opiniunea autoritățilorŭ competente **Apa minerală** de „Répát“—în urma **norocósei ei compositiuni chemice** și alŭ **conținutului ei estraordinarŭ de bogatŭ** în acidŭ carbonicŭ—principialminte natrium de acidŭ carbonicŭ concentratŭ—întrece nu numai tóte apele minerale de felulŭ acesta din **Austro-Ungaria**, ci și multe din cele mai renumite ape minerale din **străinătate.**

Este de căpĕtatŭ la **tóte băcăniile mai marĭ, farmacii** și **restaurante**, precum și în cantitățĭ mai marĭ la

109,24-23 **Depositulŭ principalŭ**

G. GIESEL, Brașovŭ,

Stada Teatrului No. 312

Face cele mai escelente servicii la suferințe de stomacŭ.

Cea mai bună beutură recreatóre pentru masă.

Apă minerală fórte plăcută pentru vinŭ.

AVISŬ

pentru

POSESORII DE PIANURĬ.

Unŭ tehnicŭ de pianurĭ, care a lucratŭ în cele mai marĭ și renumite stabilimente pentru construirea de pianurĭ din Germania și Austria (ale Vienei), și care este fórte deprinsŭ cu cele mai nouĕ invențiunĭ și îmbunătățirĭ la mehanismulŭ pianurilorŭ cu onóre se recomandă pentru **reconstruirĭ**, pentru **îmbrăcarea cu piele nouă**, precum și pentru **reparaturĭ de totŭ soiulŭ.**

Asemenea accordéză în **modulŭ celŭ mai exactŭ** orĭ-ce instrumentŭ.

Iohann Strobel

149,6—4 Ulița Scheilorŭ No. 136.

EXPOSIȚIUNEA UNIVERSALĂ DIN PARIS.

Ocasiune unică pentru visitatorii românĭ!

A SE ADRESA:

GRAND HOTEL DACIA

41. Boulevard St. Michel. Paris.

Hotelierŭ românŭ. **Bucătăriă română-francesă.**

104,25—21

Ajutorŭ grabnicŭ și sigurŭ

pentru

SUFERINȚE DE STOMACHŬ ȘI URMĂRILE ACESTORA!!

Mijloculŭ celŭ mai bunŭ și eficace pentru mănținerea sănătății, curățirea sucurilorŭ precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirĭ bune este deja pretutindenea cunoscutulŭ și plăcutulŭ

„Dr. Rosa’s Lebens-Balsam“.

Acestŭ balsamŭ preparatŭ cu îngrijire din **erburile alpine cele mai bune și tămăduitóre** sĕ dovedesce ca fórte folositorŭ în contra tuturorŭ **greutățilorŭ de mistuire cârcei de stomachŭ, lipsa de apetitŭ, rîgăelei, congestiunilorŭ, haemorhoidelorŭ** etc. etc. In urma eficacității sale a devenitŭ acestŭ balsamŭ acum unŭ sigurŭ și doveditŭ **medicamentŭ de casă poporalŭ.**

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisorĭ de recunoscință stau la disposițiă!

FIȚĬ ATENȚĬ!!!

Spre a evita înșelătorii, facŭ pe fiecine atentŭ, că fiecare sticlă cu **Dr. Rosa’s Lebens-Balsam**, care singurŭ numai de mine este preparatŭ după receta originală, este învĕlită în hârtiă grósă albastră, care pórtă în lungulŭ ei înscripția: Dr. Rosa’s Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba germană, boemă, ungară și franceză, și carĭ suntŭ provĕdute cu alăturata marcă a fabricei luată sub scutulŭ legalŭ.

Dr. Rosa’s Lebens-Balsam

Veritabilŭ sĕ póte procura numai în

Depositulŭ principalŭ alŭ producĕtorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“

Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tóte farmaciile din **Brașovŭ**, precum și tóte fărmaciile mai marĭ din monarchia Austro-ungară au deposite din acestŭ balsamŭ de vieță.

Totŭ de acolo se póte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unŭ medicamentŭ sigurŭ și prin mii de scrisorĭ de mulțămire recunoscutŭ în contra tuturorŭ inflamațiunilorŭ, ranilorŭ și umflăturilorŭ.

Acésta se ’ntrebuințéză cu succesŭ sigurŭ la inflamațiunĭ, la stagnațiunea laptelui și întărirea țițelorŭ cu ocasiunea înțĕrcării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturĭ la unghe, la panarițîi [ulcerațiunĭ la degete, la întăriturĭ, umflăturĭ, tumórea glandulelorŭ limfatice, lipome etc. — Tóte inflamațiunile, umflăturĭ, întăriturĭ se vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ; la casurĭ însĕ, unde s’a formatŭ deja puroiu absórbe buba și o vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ fără durerĭ.

In cutióre à 25 și 35 cr.

FIȚĬ ATENȚĬ!

De órece alifia de casă universală de Praga sĕ imitéză fórte desŭ, facŭ pe fiecine atentŭ, ca singurŭ numai la mine se prepareză după receta originală. Acésta este numai atuncĭ veritabilă, decă cutiórele din metalŭ galbinŭ, în carĭ se pune, suntŭ înfășurate în hârtiă roșiă pe care s’află tipărîtă în 9 lîmbĭ esplicațiunea cum sĕ se întrebuințeze, împachetate și în cartóne vinete — carĭ suntŭ provĕdute cu marca fabricei de mai susŭ.

Balsamŭ pentru audŭ.

(Gehör-Balsam)

Celŭ mai probatŭ și prin multe încercărĭ celŭ mai temeinicŭ medicamentŭ pentru vindecarea audului greu si spre redobêndirea audului perdutŭ. **1 Flacon 1 fl.**

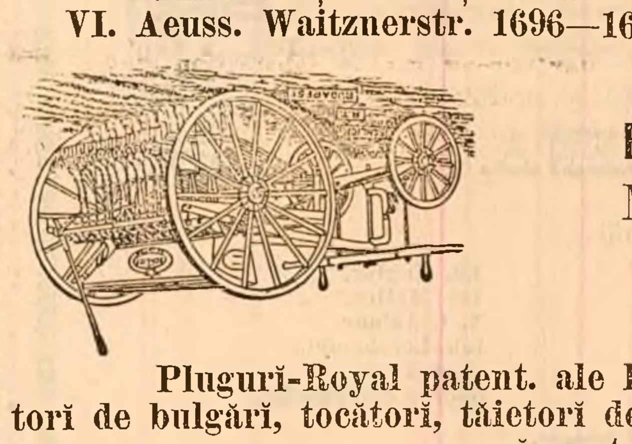
58,26—11

Turnătoria de ferŭ și fabrica de mașinĭ a lui SCHLICK.

SOCIETATE PE ACȚII ÎN BUDAPESTA

FABRICA ȘI DIRECȚIUNEA:
VI. Aeuss. Waitznerstr. 1696—1699.

BIROULŬ ÎN ORAȘŬ ȘI DEPOSITULŬ:
VI. Podmaniczkygasse 17.

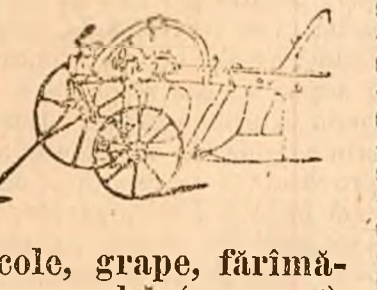

GARNITURĬ DE TREIERATŬ CU VAPORŬ ȘI CU VÊRTEJŬ (GÖPEL).

Plugurĭ patent. ale lui SCHLICK cu 2 și 3 fiare.

Mașinĭ de sĕmĕnatŭ în brazdă „HALADAS“

ale lui Schlick.

Mașinĭ de sĕmĕnatŭ care împrăștie grăunțele.

Plugurĭ-Royal patent. ale lui Schlick și Plugurĭ originale Vidats cu unŭ ferŭ, unelte agricole, grape, fărîmătorĭ de bulgărĭ, tocătorĭ, tăietorĭ de sfecle, mașinĭ pentru a scóte mustu sfeclelorŭ, sfĕrîmătorĭ de porumbŭ (cucuruzŭ), **morĭ pentru sfărîmatŭ, morĭ pentru curățitŭ, morĭ pentru măcinatŭ.**

Părți aparținĕtóre de tóte sistemele de plugurĭ pentru reservă ținemŭ totdeuna în depositŭ.—Prețurile cele mai eftine.—Condițiunĭ de plată favorabile.

Prețurĭ-curente la cerere gratis și franco.

Observare. Ne onorămŭ a aduce la cunoscința p. t. D-lorŭ mușterii, că deși amŭ mutatŭ partea cea mai mare a birourilorŭ nóstre ce se aflau în Budapesta **VI, Podmaniczkygasse No. 17**, în etablisementulŭ fabricei nóstre aflătorŭ: **Budapesta, VI., Aeussere Waitznerstrasse Nr. 1696—99**, totuși susținemŭ în interesulŭ și pentru comoditatea onor. d-nĭ clienți unŭ birou în orașŭ, în localitatea de mai susŭ, unde vomŭ ținea unŭ depositŭ din óte productele nóstre de obiecte pentru didirĭ și de mașinĭ agricole.

Cu înaltă stimă

8,18—16 **Direcția turnătoriei de ferŭ și a fabricei de mașinĭ a lui SCHLICK—societate pe acții.**

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.